fictiune
fără
frontiere

Colecție coordonată de Gheorghe Crăciun

Această carte a fost editată cu sprijinul Ministerului Francez de Externe și al Ambasadei Franței în România.

Editor: Călin Vlasie

Redactor: Irina Pletea, Cristina Argintaru
Tehnoredactor: Laurențiu Untaru
Coperta colecției: Andrei Mănescu
Prepress: Viorel Mihart

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BOUCHERON, BERNARD DU

Șarpele Scurt / Bernard du Boucheron ; trad.: Michaela Bușoiu. - Pitești: Paralela 45, 2006
ISBN (10) 973-697-890-7 ; ISBN (13) 978-973-697-890-6

I. Bușoiu, Michaela (trad.)

821.133.1-31=135.1

Bernard du Boucheron,
Court Serpent

BERNARD DU BOUCHERON

Şarpele Scurt

(roman)

Traducere din limba franceză
de Michaela BUŞOIU

PARALELA 45

KNUD RASMUSSEN. MUT ÂVANERSSUARMIUT ERKAISSUTIGSSIÂT

...mot vest, mot vest!
Nordahl Grieg

1

El nu se prosternă.

Nici nu sărută inelul.

Uluit de măreția misiunii, primi fără nicio vorbă cărțile cu îndrumări ale Cardinalului-Arhiepiscop.

Astfel:

Către iubitul nostru fiu INSULOMONTANUS, Abate de Joug-Dieu, legat *a latere*[1], protonotar apostolic[2], prefect apostolic adjunct, inchizitor ordinar și extraordinar, Noi, Johan Einar Sokkason, Eminentisim Cardinal-Arhiepiscop de Nidaros:

I. „Ni s-a dat de știre cum că drept-credincioșii din Noua Thule, din ținuturile de miazănoapte ale lumii, în absența unui episcop în dioceza Gardar, lipsiți fiind de preoți în bisericile altădată numeroase și înfloritoare, sunt în primejdie de a recădea în tenebrele necredinței. Din cauza frigului neobișnuit care domnește de câțiva ani, corăbiile, care cândva acostau în număr mare, aprovizionându-i cu toate cele trebuincioase din porturile Noastre, nu mai ajung la țărmurile lor, împresurate fiind de ghețurile mării. Necesarul de care sunt lipsiți, în ceea ce privește

[1] *Legatus a latere* (lat.) – cardinal însărcinat de către papă cu o misiune specială, cel mai adesea temporară (*n.t.*).

[2] *Protonotaire noir* (fr.) – categorie inferioară de protonotari apostolici, care nu aveau dreptul să poarte roba violet.

nevoile trupului, constă în grâu, ulei, vin, malţ, rădăcini şi alte ierburi tămăduitoare, stofe de Frisa pentru glugi, topoişti cu tăiş simplu şi dublu, cuţite, lopeţi pentru turbă, roţi şi fuse, lanţuri, funii pentru bărci şi ştreanguri, lemn de lucru sau marinăresc; se văd siliţi a mânca scârbavnice cărnuri de focă şi morsă şi au ajuns a-şi pierde iscusinţa de a făuri corăbii, trebuincioase pentru a se salva din starea de sălbăticie în care îi adânceşte izolarea; urmarea acestei izolări este neputinţa de a i se sustrage, cerc vicios în care ochiul credinţei recunoaşte făcătura Celui Viclean; iar, în ceea ce priveşte sufletul, cu mult mai preţios decât nevolnicul trup, întreruperea navigaţiei îi împiedică a primi grijirile trimişilor Domnului, care sunt şi ai Noştri: de cincizeci de ani niciun episcop nu s-a mai statornicit pe aceste meleaguri mărginaşe; în absenţa unui episcop, niciun alt preot n-a mai putut fi uns; lipsind călătoriile pe mare, niciun preot învestit de Noi n-a mai poposit în aceste ţinuturi. Ni se şopteşte că dintre cei câţiva preoţi supravieţuitori, unşi din vremurile ultimilor episcopi, unii s-au făcut vinovaţi de nelegiuirea răzvrătirii şi mai degrabă se slujesc de farmece şi incantaţii decât de rugăciuni; că, după pilda acestor preoţi rătăciţi, numeroşi sunt drept-credincioşii care s-au lepădat de legământul botezului şi practică, în sunet de tobe, arta tenebroasă a magiei, nutrind nădejdea că, lăsând la o parte salvarea sufletului, vor obţine de la Cel Viclean cele trebuincioase salvării trupului, fie prin topirea gheţurilor, care ar îngădui din nou trecerea corăbiilor, fie prin înmulţirea animalelor marine, a căror vânătoare le-ar înlesni-o Cel Viclean. Să dea Domnul ca mai bine să-şi dea cu toţii obştescul

sfârșit în grația divină, pentru a ajunge la dreapta Tatălui, decât să supraviețuiască astfel, în greșeala care îi sortește, după ce vor fi părăsit rămășițele muritoare, chinurilor veșnice ale Infernului. Mărturii din Islanda, ajunse la urechile sfinților Noștri înaintași, ne fac să credem că acești drept-credincioși rătăciți se dedau sodomiei și își schimbă între ei femeile; că tatăl își împarte așternutul cu fiica, mama cu fiul, fratele cu sora și că, departe de a înfiera descendența monstruoasă ieșită din apropierile nelegiuite, ei îi dau întâietate în fața celei pe care le-o dădea Domnul din legăturile pe care le-ar binecuvânta Biserica, de-ar mai fi încă în stare să o facă. Se spune chiar că, în iernile de foamete, li s-a întâmplat să-și devoreze morții, în loc de a-i încredința țărânei creștinești.

II. La îndrumarea ce Ne-a fost făcută de Consiliul de canonici al Ordinului Joug-Dieu, precum și de prelatul adjunct Björn Ivar Ivarsson, Noi v-am ales ținând seama atât de meritele, cât și de făptuirile voastre, pentru a merge la marginile lumii și a cerceta asupra stării norodului drept-credincios, împărtășind alinarea cuvântului, fără a uita, la nevoie, îndreptarea prin foc și sabie, și a ne da seamă, de-ndată ce vă veți întoarce, de ceea ce veți fi văzut și împlinit într-ale spiritului. De Ne vor fi plăcute auzului și mulțumitoare cele povestite, Nouă, precum și Majestății Sale Regelui, să vă întoarceți acolo ca Episcop, îngrijind de dioceza Gardar. Meritele voastre Ni s-au părut numeroase și strălucite. Sunteți doctor în Teologie al Consiliului de canonici din Lund; exorcist cu diplomă al Universității Uppsala, consacrat chiar de Noi și dioceza Noastră; iscusit în cercetarea și

nimicirea ereziei, vrăjitoriei și necredinței, așa cum mărturisesc lucrările voastre împotriva maurilor și jidovilor, precum și rugurile din Spania, Portugalia și din toate părțile sudice, unde ați fost înalt trimis al Ordinului Saint-Dominique către Ordinul Joug-Dieu, care v-a însărcinat întru această săvârșire; milostivenia voastră nu se oprește la grijirea sufletelor rătăcite, desprinzându-le de trupurile care păcătuiesc prin adăpostirea lor. Voind mai mult decât a flutura spada răzbunătoare, știți s-o împreunați cu blândețea și molcomirea, atât pentru a converti ereticii și necredincioșii, cât și pentru a protegui victimele, rostuind locașuri caritabile unde să-și găsească ocrotire văduvele și copiii oropsiți, și chiar orfanii acelora a căror stăruință în necredință i-a împins la pieire prin mijlocirea voastră. Ați întemeiat în dioceza Noastră și țineți pe cheltuiala voastră, din dijmă, înainte de a o împărți cu Noi (lucru pentru care prea puțin vă învinuim), o leprozerie de care vă îngrijiți fără a vă teme de a vă molipsi prin sărutul dat leprosului, sărut menit a alunga din învelișul carnal păcatele vinovate de nenorocirea lui; ați mers până la a desființa, fără a ține seama de murmurele poporului, la ieșirile printre oameni ale acestor nefericiți, folosința moriștilor, după ce voi înșivă ați colindat străzile orașului Nostru, Nidaros, cu acest instrument și înveșmântat într-un giulgiu. Astfel, Ne-am ațintit privirile spre un om de acțiune, dar și de doctrină, dăruit cu milă, dar și cu neînduplecare.

Privitor la făptuirile voastre, e știut că ați avut o misie la Roma, unde vreme de mulți ani ați stat pe lângă Sfinții Părinți Grigorie și Urban, pe care i-ați slujit; ați trăit în palatul lui d'Ascoigne-Mazzini, în preajma dlui conte

d'Ascoigne, gentilom francez, învățând astfel, în afară de graiul acestor noroade îndepărtate, să le cunoașteți și moravurile, care, Ni s-a spus, îmbină curtenia foarte rafinată cu josnicia celei mai respingătoare mizerii, mergând până într-acolo încât nu se scârbesc să se apropie de femeile lor nici în zilele în care acestea au tulburările lor firești sau ei înșiși sunt năpădiți de păduchii căpătați de prin casele rău famate, despre care se știe că la Roma sunt în mare număr. Cunoscând aceste obiceiuri franțuzești, v-ați deprins a mânca alte lucruri decât zeama de orz și heringii sărați, hrana obișnuită pentru enoriași Noștri; iar, privitor la spirit, în afară de manuscrisele pioase ale arhivelor Vaticanului și de cele pe care le-ați putut studia în Școala de catehism din Ravenna, dl conte d'Ascoigne v-a mijlocit cunoașterea marilor antici greci, latini și arabi, căci în franțuzește nu există lucrări demne de a fi citite de un creștin. Pe deasupra, chiar dacă graiul ar fi potrivit, putem pune pe seama temperamentului francujilor acea împreunare de dogmatism în retorică cu ușurința în judecată, ceea ce, Ni s-a spus, le însemnează destinul. În casa dlui conte d'Ascoigne trăia și un anume amiral venețian, mai puțin înclinat spre cele bisericești decât spre contemplarea cerului (căci cele două se opun, în ciuda aparențelor) și înțelegerea mecanicii sale. Prin mijlocirea lui, deprins deja cu peregrinările pe mare, ați învățat arta navigației. Tocmai acest fapt, adăugat la meritele și virtuțile voastre, a fost hotărâtor în alegerea Noastră. Căci știința care ne îngăduie să ajungem la marginile de miazănoapte ale lumii s-a pierdut de la părinții străbunilor noștri în chiar ceața pe care avea misia de a o răzbate.

III. Şi acum, pentru toate aceste temeiuri şi altele asemenea, care vă vor fi arătate, de vom crede de cuviinţă, după întoarcerea voastră, Noi vă poruncim cele ce urmează:

Prin folosinţa a douăsprezece mii de arginţi, pe care îi vom număra din vistieria Noastră canonică sau, prin bunăvoinţa Noastră, din partea de dijmă ce Ni se cuvine, veţi porunci să se facă, după măiestria înaintaşilor noştri, o corabie care să traverseze fără piedici marele Ocean Nordic, dincolo de Insulele Shetland, de Orcadele septentrionale şi de Islanda, ajungând la Noua Thule. Această corabie va trebui să înfrunte insulele de gheaţă care, după mărturiile ce le avem din Islanda şi din alte surse demne de încredere, plutesc pe acele întinderi de apă; munţii de gheaţă lunecători, câmpurile de gheaţă care se întind de la miazănoapte spre miazăzi vreme de trei sau chiar patru anotimpuri; astfel încât, de va să fie prinsă în gheţuri, corabia imobilizată să vă poată folosi de adăpost, aşijderea echipajului, până la dezgheţul primăverii.

Vă veţi sfătui cu cei mai străluciţi arhitecţi în făurirea corăbiilor, pe care puteţi să-i găsiţi în Bergen, Stralsund, Bremen sau Lübeck; veghind însă ca deprinderea pe care o au de la corăbiile greoaie de marfă să nu-i împiedice să ţină seamă de înţelepciunea strămoşilor noştri, care îşi căutau scăparea mai degrabă în viteză decât în mărimea corăbiilor; la fel, veghind ca Înaltul Consiliu al Hansei să nu se simtă lezat de o întreprindere de care s-a lepădat de multă vreme, Noi am cerut Sfântului Părinte s-o pună în gardă pe Majestatea Sa Imperială, a cărei autoritate universală n-ar îngădui Hansei să intervină în vreun fel, oricare ar

fi temeiul, împiedicând ajutoarele pe care milostivenia ne cere să le dăm acelor drept-credincioşi îndepărtaţi, mai ales că ar putea fi prilej de comerţ. Veţi încredinţa făurirea corabiei, la povaţa unui arhitect, celui mai vestit maistru dulgher din oraşul Nostru, Nidaros, sau, de nu, din Bergen, dar vă veţi păzi să chemaţi un neamţ, fie el din Hamburg, Bremen, Lubeck sau Rostock. Vă interzicem acest lucru din trei pricini. Prima ar fi că nemţii comandă cu brutalitate, precum oştenii, şi, în afară de faptul că acest fel de a se purta cu greu s-ar potrivi cu menirea sacră a misiunii noastre, i-ar putea irita pe meşteşugarii dulgheri, care nu sunt ostaşi, ci meseriaşi, şi ar dăuna astfel calităţii lucrării lor. În al doilea rând, de s-ar întâmpla să se scufunde corabia la lansare, să se ducă la fund sau să se frângă, din cauza proastei construcţii, Ne-ar fi cu neputinţă să ducem la ştreang un meşter neamţ, ţinând seama de limitele jurisdicţiei Noastre privind Hansa; în sfârşit şi în al treilea rând, meşteşugul făuririi corăbiilor practicat de străbunii noştri, pierdut de atunci şi pe care vă cerem stăruitor să-l regăsiţi, se caracteriza prin rafinamentul îmbinărilor, şi nu prin forţa ciocanelor şi cuielor, prin uşurinţă, şi nu prin greutate, astfel încât acestea încălecau valurile, în loc să se afunde în ele; şi, după cum credem, datorită învăţăturii, arhitectul va fi destul de priceput în arta sa pentru a reînvia sub supravegherea voastră iscusinţa părinţilor noştri, iar nazurile cele mai grosolane ale dulgherului se vor sforţa în a se dezbăra de concepţiile şi gesturile brutale învăţate pe şantierele nemţeşti. Corabia va fi suficient de mare pentru a îmbarca, în afară de voi înşivă şi o slugă, un căpitan şi cârmaciul său,

[illegible] pe bord, [illegible] cu [illegible] provizii pentru [illegible] acoperi [illegible], [illegible] lun[illegible] [illegible]. De veţi fi prinşi de gheţuri într-un loc [illegible] de îndepărtat [illegible] uscat încât [illegible] trebui să rămâneţi acolo, Noi vă încredinţăm [illegible] în mâinile voastre de vânător, care [illegible] ţine în viaţă. Vă veţi încumeta [illegible] [illegible]-vă că este din cele-afară de primejdie să supraîncărcaţi corabia, a cărei viteză trebuie s-o ducă la izbânda acestei întreprinderi. Veţi urca la bord şi lucrurile hărăzite noroadelor de drept-credincioşi care vă vor primi pentru a le uşura suferinţele; veţi face inventarul, cântărind nevoile pe care mila voastră şi a Noastră le are de împlinit. Această milostenie nu va merge totuşi până la a le face daruri, temându-Ne a nu le stârni slăbiciunile şi a-i face astfel să creadă că nevoile şi suferinţele pot să le aducă chiar ele alinarea. Faptele bune trebuie cumpănite şi, cum Ne temem că reîntoarcerea la credinţă şi căinţă nu vor fi însemnate, veţi avea grijă să nu le înmânaţi mărfurile decât în schimbul altora, pe care le vor putea da ei înşişi: blănuri de urs şi vulpe, fildeş de morsă şi de narval, ambră extrasă din pântecele balenelor, angelică pentru prepararea dulciurilor şi tămăduirea beteşugurilor noastre şi pentru altele asemenea.

De îndată ce vă veţi întoarce, veţi pune aceste lucruri în magazinele Noastre, înapoind astfel cele douăsprezece mii de arginţi date de Noi, din care vom scădea o parte după placul Nostru, pentru a o lăsa ca beneficiu în folosul aşezămintelor voastre religioase sau caritabile.

Planul şi velatura corabiei îi vor îngădui, fără a ţine seama de rame, să plutească mai repede

decât cele mai iuţi corăbii ale Hansei, chiar şi împotriva vântului, aşa cum navigau strămoşii noştri. De s-ar întâmpla să vă atace o corabie a Hansei, fie ea de comerţ sau de război, vă veţi împotrivi în numele lui Dumnezeu, fără milă pentru viaţa atacatorilor, deoarece faptul că veţi salva credinţa este mai însemnat decât negustoria. Va trebui, aşadar, ca toţi oamenii de la bord să fie înarmaţi şi apăraţi de scuturi rotunde, ca pe vremuri.

Pentru a ajunge la Gardar, în sud-vestul Thulei, veţi urma întocmai preceptele strămoşilor noştri, de multă vreme căzute în uitare, pe care le vom aminti în cele ce urmează. Dat fiind că Bergen se supune Hansei, nu veţi pleca de acolo, de teamă a nu le stârni invidia şi a-i aţâţa la nimicirea corabiei voastre. Nu veţi pleca nici din oraşul Nostru, Nidaros, care colcăie de spionii Hansei şi se află aşezat prea la miazănoapte pentru a putea ridica ancora în siguranţă. Veţi întinde pânzele la Kirkesund, în cotitura apărată de Insula Hvitsö, unde veţi fi trimis în secret pe mare provizule pomenite în cărţile cu îndrumări. De acolo, veţi menţine direcţia spre apus, în aşa fel încât Steaua Polară să fie mereu la o sută optzeci de diametre lunare deasupra orizontului. Dacă cerul va fi prea luminos pentru a o vedea, cum Ni s-a spus că se întâmplă după echinocţiul de primăvară, veţi folosi Tablele lui Oddi, maestru al aştrilor, pe care le întrebuinţau şi străbunii noştri pentru a stabili înălţimea soarelui la prânz, când te afli pe drumul Islandei. Inginerul italian care Ne povăţuieşte la aceste lucrări ale Noastre Ne încredinţează că între echinocţiul de primăvară şi

solstițiul de vară (Ne rugăm Domnului să ne [illegible] prilejul de a-l privi) și între solstițiul de v[illegible] echinocțiul de toamnă trebuie să procedați [illegible] încât înălțimea soarelui la prânz [illegible] cu înaintarea primăverii până la o sută două diametre la solstițiu; și viceversa (Doamne ferește!), de la solstițiu la echinocțiu. Inginerul italian ca[illegible] a dictat el însuși aceste cuvinte secretarului Nostru, un călugăr simplu și discret al Ordinului Saint-André, vă indică să porunciți să se facă pe măsura voastră o riglă din lemn de nuc, foarte dreaptă, pe care tâmplarul să cresteze din douăsprezece în douăsprezece numerele de diametre lunare sau solare – sunt aceleași – cu care veți putea măsura aceste înălțimi, ținând rigla la nivelul brațului. De s-ar pierde sau s-ar frânge această riglă, să știți că, întinzând brațul drept și palma având degetele desfăcute, distanța pe care o veți vedea între vârful degetului mare și vârful degetului mic este egală cu treizeci de diametre lunare sau solare sau a șasea parte a unui cvadrant măsurat de la orizont până la zenit deasupra capului vostru; inginerul spune toate acestea fără a vă cunoaște, închipuindu-și că sunteți armonios clădit la trup. Dacă soarele este prea sus, vă veți îndrepta corabia spre miazănoapte; dacă este prea jos, spre miazăzi; și invers pentru Steaua Polară. Veți ocoli Insulele Shetland pe la miazănoapte, astfel încât abia să le zăriți pe timp senin, la babord; apoi veți trece la miazăzi de Islanda, așa încât marea să pară că atinge două treimi din ghețarul Vatna Jokull; apoi, fără a scăpa din ochi Steaua Polară pe timp de noapte și soarele pe timp de zi, veți ține drumul spre Noua Thule; veți ști că sunteți aproape de țintă atunci când, cuprins

fiind de frig, veţi vedea păsări pe cer şi balene în mare. Veţi ţine drumul de-a lungul coastei, lăsând gheţurile la babord, până veţi da, ocolind un promontoriu acoperit de munţi înalţi, de biserica Noastră din Gardar, ascunsă într-un fiord. Acolo veţi îngenunchea, mulţumindu-i lui Dumnezeu, şi veţi binecuvânta fiordul, numindu-l după sfântul zilei în care veţi ajunge.

După ce veţi fi ajuns cu bine, vă veţi prezenta şi vă veţi face cunoscut ca atare, adică trimis al Nostru, legat papal, prelat adjunct, inchizitor ordinar şi extraordinar în faţa popoarelor creştine pe care le veţi întâlni prin partea locului.

Veţi face inventarul bisericilor şi al obiectelor acestora: veşminte sacerdotale, obiecte de cult, obiecte de preţ din aur, argint, perle, sidef, ambră, precum şi cele din materiale mai umile, fără a uita de posesiunile în lăcaşuri pentru oficierea slujbelor, şi nici acareturile, cai, boi, oi, porci şi câini; veţi afla dacă s-a menţinut sau a reapărut cumva, în ciuda învăţămintelor Sfintei Biserici, clasa înjositoare a sclavilor. Veţi face socoteala fermelor, a locuitorilor şi animalelor, a sclavilor, precum şi a suprafeţelor de păşunat şi a terenurilor cultivabile, dacă există; rezervele de fân, peşte şi carne uscată, baloturi de lână, blănuri, ţesături şi veşminte. Veţi număra, în fiecare fiord, vasele în stare să traverseze oceanul, dacă mai există, deşi inima Noastră se strânge la gândul că nu le veţi mai găsi; veţi număra luntrile şi bărcile de pescuit, năvoadele, undiţele de prins peşte şi plasele pentru păsări; toate acestea pentru a stabili dijma acolo unde există asemenea bogăţii şi pentru a împărţi danii acolo unde acestea nu

există. În acest scop, veţi [illegible]
mii de argint [illegible] pentru [illegible]
grija să primească [illegible] poate [illegible] de dărui[illegible]

Şi, mai ales, veţi întocmi o dare de [illegible] asupra poporului creştin, privind numărul şi zelul într-ale credinţei, precum şi re[illegible]ritatea practicii canonice, începând cu rugăciunile publice până la sărbătorile de Toussaint[1] şi de Crăciun; va trebui să vă aplecaţi cu mare atenţie asupra stării moravurilor. Veţi urmări dacă femeile sunt credincioase soţilor şi dacă bărbaţii respectă limitele de dezmăţ obişnuit sau dacă, dimpotrivă, nemulţumiţi de a se desfrâna doar cu soţiile şi fiicele vecinilor, o fac şi cu propriile fiice sau mame, dedându-se în timpul iernii chiar sodomiei. Veţi ţine seama totuşi că sângele clocotitor pe care l-au moştenit de la strămoşii noştri comuni nu poate fi înfierat decât cu milă, atunci când îşi caută scăparea din izolarea nopţii hiperboreene; virtutea este o stare de anotimp. Fără a vă mulţumi doar cu cercetarea moravurilor, investigaţia voastră se va opri şi asupra obiceiurilor zilnice, veţi cerceta modestia sau fastul veşmintelor, purtarea stăpânului cu sclavul şi viceversa, curăţenia caselor, dorinţa de a munci, singura garanţie a bunăstării şi a dărilor.

Veţi fi la fel de nemilos în împărţirea pedepselor pe cât de mărinimos vă veţi arăta în recunoaşterea virtuţilor. Veţi urmări erezia, renegarea, necredinţa, părăsirea practicilor bisericeşti, jurămintele strâmbe, lăcomia, dezmăţul şi sodomia cu o severitate care să treacă drept ferocitate, fiind de

[1] S[illegible] a tuturor sfinţilor, după cum indică şi numele, la catolici (Toussaint) (n.t.).

fapt inspirată de iubirea păstorului pentru turma sa. Veți întocmi, după bunul vostru plac, o listă pe care sunteți obligat să o [illegible] de-ndată ce vă veți întoarce, cu păcatele despre care credeți că merită pedeapsa cu moartea, neuitând să scrieți și modul în care aceasta va fi pusă în aplicare, lăsând deoparte mila de a prescrie pedepse prea blânde. Veți alege pentru fiecare păcat între foc, roată, menghina de strâns capul, supliciul sfârtecării, spânzurarea înceată, atârnarea de picioare sau de părțile animalice (pentru bărbați, dat fiind că la femei constituția face acest lucru cu neputință), cufundarea în ulei fierbinte și strivirea cu pietre, cum făceau strămoșii noștri înainte de venirea lui Hristos pentru a-i învăța marea Sa milă; acest supliciu păgân va pedepsi mai ales întoarcerea la păgânism. Veți lăsa deoparte, fiind prea rapide și oarecum nepotrivite, otrava, care se potrivește politicienilor, spada, care face din criminal un gentilom, înecul, prin care, în clima respectivă, condamnatul moare de frig înainte de a simți cum se îneacă, pâlnia cu bere, căci beția amorțește durerea și este risipită o băutură rară, pe care o înghite câlâul în spatele încăpere a cârciumarului.

2

DARE DE SEAMĂ ASUPRA CĂLĂTORIEI PE MARE A LUI I. MONTANUS ŞI A TOVARĂŞILOR SĂI

Vasul construit la Kirkesund, sub vântul Insulei Hvitso, după cum ne-a poruncit Eminenţa Voastră, a fost lansat la apă într-o zi de rugăciuni publice[4], după topirea zăpezilor, în mijlocul veseliei populare. Sfântul Mamert, propovăduitorul cucernicelor rugăciuni pentru lucrările câmpului, n-ar fi putut visa împrejurare mai potrivită pentru a înălţa rugi lui Dumnezeu spre a lua sub paza Sa noastre chinurile noastre şi lucrările mării. Vasul a fost botezat chiar în ziua aceea. După ce am cumpănit dacă să-i dăm numele sfântului acelei zile, am hotărât să n-o facem, din două pricini: în primul rând nu era un sfânt, iar o sfântă, iar întreprinderea ordonată de Eminenţa Voastră nu putea fi pusă, fără pericol, sub paza unei femei; în al doilea rând, în ziua aceea era Sainte-Prudence[5], şi, deşi această virtute îi este trebuincioasă marinarului, e mai puţin importantă decât îndrăzneala şi curajul, deoarece, dacă nu se întoarce în port la prima furtună, e necesar un exces de prudenţă

---

[4] *Rogations* (fr.) — la catolici, rugăciuni publice în timpul procesiunilor, cu trei zile înainte de Înălţare, pentru binecuvântarea recoltelor, viţelor (*n.t.*).

[5] Sfânta Prudenţă (fr.) (*n.t.*).

pentru a-l conduce acasă. Am ales pentru vas numele de „Ormen Korte", „Şarpele Nordului", în memoria regelui Olaf Tryggvason, care l-a adus pe Hristos în ţara noastră şi a murit în anul o mie, la bordul vasului său, „Long Serpent", într-o bătălie pe mare pe care a pierdut-o eroic. Deşi Eminenţa Voastră are cunoştinţă de toate acestea mai bine decât mine, mi s-a părut că se cuvine a mi motiva totuşi alegerea: mai potrivit decât numele unei sfinte mi s-a părut cel al unui păgân convertit.

Am ridicat pânzele cu îndrăzneala strămoşilor noştri, ascultând poveţele Eminenţei Voastre, care străbat veacurile: din Kirkesund, sub vântul Insulei Hvitso, unde am fost împinşi de furtună în ziua de Rusalii, am menţinut direcţia spre apus, în aşa fel încât Steaua Polară să fie deasupra orizontului cu optzeci de diametre lunare, adică patru mâini desfăcute de la degetul mare la inelar. Pe când lăsam în urmă Islanda, din care nu se mai zărea decât umărul acoperit de brumă, şi suferiserăm deja încercările mării, o furtună groaznică de la miazăzi ne-a îndepărtat de acel cap, fără a putea opune rezistenţă. Marinarii, pe care Căpitanul, cârmaciul şi chiar eu a trebuit să-i ajutăm, au scos apa fără a mânca, bea sau dormi timp de patru zile şi patru nopţi. Prelatele din piei de ... ce ţineau loc de cabină, peste care se revărsau munţii de apă, s-au făcut zdrenţe. Eminenţa Voastră să-i ierte pe oamenii din echipaj: lupta împotriva elementelor naturii îi chinuia atât de tare, încât, dacă nu-i dojeneam eu, ar fi jurat că nu au timp să-şi încredinţeze sufletul lui Dumnezeu. Grija cea dintâi era pentru trupul lor şi ea i-a făcut să se înverşuneze la scosul apei; Eminenţa

Voastră va judeca dacă
această necuviință de a nu l
ultime sau dacă îi iartă, ținând prin
scop, acela de a salva pre i a viitorului
Vostru episcop de Gardar. Vântul p
acalmie cum nimeni nu mai în
rimile Islandei. Departe de pr
am început să număr proviziile și împart apa cu zgârcenie, aritmetic, marinarii li limba, tai fundul h acoperiși de furtuni le. zați în propriile excremente, lipsiți de forța de merge să i facă nevoile peste bord, opinte vâsle fără încetare. Vasul puțea ca o galeră d. Mediterană. Înaintarea noastră pentru a ne îndepărta de Steaua Polară și a coborî spre orizont atât de jalnică, iar suferințele lor atât de îngrozitoare, încât au început să murmure, nemulțumiți. I-am cerut sfat Căpitanului dacă era cazul să-l spânzurăm de vergă pe unul dintre ei; dar, în afară de faptul că nu eram sigur dacă nu vor nesocoti un asemenea ordin, am judecat că viața fiecaruia era trebuincioasă pentru salvarea tuturor. Mi-am luat precauția de a strânge toate armele în lada care-mi servea drept laviță și post de comandă a corabiei, încuindu-le cu cheia și ferecându-le cu lanțuri. Le-am amintit că eram de trei ori reprezentant al Domnului pe pământ: prin ordinul care mă făcuse preot, prin poruncile Eminenței Voastre și, în sfârșit, fiind singurul care cunoștea arta navigării; că, fără mine sau împotriva mea, ei singuri nu puteau nici să ajungă la destinație, nici să se întoarcă în port; că, dacă nu mă puteau iubi de la sine, trebuiau s-o facă de nevoie. După care am poruncit să li se dea o p de bere îmbunătățită cu rachiu și am ordonat

curăţire absolută a corabiei, interzicându-le de a se mai ușura pe ei, s-au supus ca niște creștini. Dar Eminența Voastră va vedea că nu ne aflam decât la începutul încercărilor noastre. O nouă furtună ne-a aruncat atât de departe spre miazănoapte încât am întâlnit insule de gheață; apoi, cum timpul trecea și elementele naturii ne împiedicau s-o luăm spre miazăzi, am ajuns la o câmpie imensă de gheață, pe care am străbătut-o fericiţi că nu ne-am sfărâmat vasul, înainte de a-i rămâne prizonieri. Zăpada și-a făcut apariţia încă din luna august. Urmam canalele libere în acel ocean de gheţuri, încercând să mergem spre miazăzi sau spre apus, dar mi se părea că ne rotim în jurul aceleiași insule de gheață și că ne întorceam iar și iar la punctul de plecare, într-un canal tot mai strâmt. Marinarilor le cădeau dinţii din gură, pielea li se rupea fâșii; la suferințele foamei și setei se adăugau cele ale frigului. Doar spaima îi împiedica să ridice glasul împotriva mea; doar importanța misiunii mele mă oprea să mi se facă milă de ei și de mine. Căpitanul și cârmaciul, oţeliţi din copilărie de grozăvule mării, înălţaţi din umila lor stare prin măreţia întreprinderii, n-aveau decât cuvinte de supunere în faţa mai-marilor și porunci către cei de jos. Și atunci s-a întâmplat că n-a mai fost apă destulă în jurul corabiei pentru mânuirea vâslelor. Atinsesem într-un fel uscatul în mijlocul oceanului. În afară de faptul că ne mai rămăseseră foarte puţine provizii, ne-a cuprins spaima că vom vedea corabia zdrobindu-se între gheţuri. Într-adevăr, în ciuda precauţiilor pe care le luasem de a aduna destule pânze și lucruri pentru a le așeza în așa fel încât zăpada, în loc să ne înmormântează, să formeze un acoperiș, ...

înch[illegible] a ochi, [illegible] gheţii ca[illegible] împre[illegible]ră. M[illegible] bilitatea corabi[illegible], p[illegible] le [illegible] şugul străbunil[illegible] n[illegible], î[illegible] cuie, tocmai pentru [illegible] putea [illegible] îmbrăţişare. C[illegible] a trebuit să [illegible] îmbinările [illegible], funiile şi cure[illegible] vas[illegible] se zdrobească nu p[illegible] mult timp, fra[illegible] ca o coc[illegible] noi fiind doar carne[illegible] de dinlăuntru. Primejdia devenind ap[illegible], [illegible] strâns [illegible] toţii în plină noapte, sub [illegible], pentru [illegible] smulge corabia dintre gh[illegible], ridicând-deasupra lor. Niciodată de la Patimile lui Hrist[illegible] n-a mai fost atâta trudă, atâtea sforţări, aşa de dureroase, ale unor oameni atât de amărâţi. Totuşi, acele încercări au fost o nimica toată pe lângă cele care au urmat şi blasfemii dacă or fi fost, acelea vor fi iertate socotindu-le mărunţişuri, dacă nu din milă. Am reuşit în două zile şi două nopţi de strădanii să smulgem corabia din închisoarea ei şi, după ce i-am dat jos catargele, am răsturnat-o pe gheaţă, pentru a încropi un fel de adăpost. Vele, lăzi, lucruri, obiecte de tot felul le-am legat în partea de sus, care acum era jos, pentru a făuri un fel de perete între carcasa răsturnată şi suprafaţa de gheaţă. Pentru a rezista vântului, toate acele lucruri îngrămădite au fost legate, străpungând în gheaţă găuri adânci prin care am trecut funii şi curele. Vasul însuşi a fost prins cu frânghii tari, trecând de la o chilă la alta. Tot acest plan bine chibzuit, care a făcut să pot să scriu această dare de seamă Eminenţei Voastre, se datorează agerimii Căpitanului şi cârmaciului, cei mai buni oameni după Sfântul Joseph, care nu aveau niciun fel de cunoştinţe despre pericolele

gheţuri. În ciuda necuviinţei lor notorii, Eminenţa Voastră va înţelege că trebuie să i fi s[illegible] Sfântul Duh.

La terminarea ultimei puţini de hering, am simţit că se apropie şi sfârşitul nostru terestru. Căpitanul şi cârmaciul au încercat să pescuiască printr-o copcă făcută în gheaţă, ca în lacurile din ţările noastre. Gheaţa era însă prea groasă. În urma urmelor, atât de departe de coastă, am putea zice în largul mării, ce-am fi putut să prindem pescuind la copcă? Sub ameninţarea morţii, au plecat pe gheţuri, cu stomacul ghiorăindu-ne de foame, cu speranţa (pe care n-o încurajam) de a da peste vânat. Auziseră că urşii albi îndrăznesc să se îndepărteze la mare distanţă de banchiză. Au dispărut într-o dimineaţă, sub ninsoare, fără a mai băga de seamă că zăpada le ştergea urmele şi fără a se gândi la un mijloc de a ne regăsi, dacă furtuna sau ceaţa ne-ar fi ascuns vederii lor. Marinarii, între milă şi foame, i-au rugat în genunchi să nu se îndepărteze, deşi, în sinea lor, doreau contrariul. Îndrumările Eminenţei Voastre, d[illegible] nevoia de a păstra un şef acestei expediţii m-au oprit să merg cu ei. Puţin timp după plecarea lor, când încercam să înlocuiesc alimentele cu [illegible] ciunile, iar prescurile fuseseră deja furate şi [illegible] cate, împiedicându-mă a ţine slujba, unul dintre oameni şi-a tăiat mâna pentru a o mânca. Ne-a spus plângând că aşa, degerată, oricum nu-i mai era de folos. Deoarece frigul se adăuga suferinţelor noastre; duritatea iernilor noastre şi grozăvia gheţarilor noştri sunt, dacă facem o comparaţie, precum blândeţea grădinilor Italicii. La chinurile foamei şi frigului s-au mai adăugat duhorile de putrefacţie pe care le răspândeau membrele

degerate, a căror descriere nu poate fi [illegible] pergamentului fără a [illegible]. În [illegible] înfometării, am [illegible] în rândurile [illegible] Eminenței Voastre forța de a le da [illegible], [illegible] astfel de a pierde [illegible] Vă [illegible] din oameni n-au avut această îndrăzneală [illegible] să fac amputări, cu satârul, cosând plăgile [illegible] de velă. Gemetele lor mi-au smuls [illegible] puținul simțământ pe care frigul mi-l mai lăsase. Le-am interzis să ia pildă de la tovarășul lor care mâncase carnea putuoasă pe care o îndepărtasem. Unul dintre ei mi-a răspuns că nu ne aflam în post, așa că și-a înfulecat degetele mari de la picioare. Milostivenia m-a oprit să pedepsesc această blasfemie. Marinarii erau prea vlăguiți de puteri pentru a se gândi la o răscoală și nu mi-a fost prea greu să le țin în frâu neastâmpărul. Privind aștrii, descoperisem că gheața, ai cărei prizonieri eram, se deplasa spre miazăzi, împreună cu noi, și că vasul își schimbase direcția, în comparație cu bolta cerească. Eminența Voastră nu va crede, dar acesta este adevărul adevărat, că ne îndreptam spre miazăzi, învârtindu-ne precum acele orologiului din Nidaros. După un număr de zile pe care suferința oamenilor nu poate să le socotească, și-a făcut apariția cârmaciul, dar fără Căpitan. Am bănuit că nevoia, care întrecuse orice limită, îl făcuse să repete în crimă sacrificiul unei cutremurătoare ofícieri, prin care se hrănise din carnea unui om. În genunchi, mi-a jurat că nu făcuse altceva decât să se supună Căpitanului, căutându-și scăparea prin întoarcerea la adăpostul nostru, în timp ce Căpitanul își continua singur drumul în căutare de vânat. Cârmaciul m-a încredințat că nu mâncase, nici nu dormise timp de patru zile; și l-am crezut.

Am pus pe seama unui miracol faptul că, pe corabia mi-a zis că, de-i mersese atatea zile, ne credea ca se îndepărtase mai mult de o leghe de călăuzit; datorită construcţiilor extraordinare făurite de gheaţă, ninsoarea nereuşind să ... pe formele pe care şi le întipărise în memorie, prin asemanarea cu figuri familiare de biserici şi munţi din locurile de baştină. Oricum se petrecuse o minune, i-am zis, să ne găsească fără ajutorul vreunui miracol. A plâns de recunoştinţă când i-am dat o bucăţică de slanină râncedă, pe care o făcusem scăpată într-o ascunzătoare. Capitanul a apărut a doua zi, mai mult mort decât viu de foame şi frig, cărând trupul unui ursuleţ cu ajutorul unor curele petrecute în jurul umerilor. Acel ursuleţ anunţa un altul, cu mama lui, omorâţi şi părăsiţi la două zile şi două nopţi distanţă de mers pe jos, erau salvarea noastră şi niciodată o prescură, să-mi iertε Eminenţa Voastră asta ... pământească, n-a fost înghiţită cu atâta ardoare. Am împărţit bucăţile inegal, ... cea mai mare oamenilor mai ... putea merge în căutare de hrană. ... maciul şi alţi doi marinari care, după ... s-au părut mai departe de moarte şi pe care ... îi cruţase. S-au năpustit asupra cărnii crude ... mârâieli de fiare salbatice, infundându-şi chipurile ca ... în sângele coagulat. În pofida nenorocirilor pe care am ajuns să le ... mi-... mele, am înţeles ... pentru prima oară în ce abisuri pot lipsurile să-i coboare pe cei creaţi de Dumnezeu după chipul şi asemănarea Lui şi am ... să nu ... supere Eminenţa Voastră, oarecare milă pentru relele deprinderi ale celor ... Am ... puţine ... în a nu mânca din

acea carne, pentru care simţeam o scârbă care a ţinut loc de devoţiune. Cele văzute de Căpitan îl făceau să creadă că gheaţa care ne încercuise se apropia de coastă în derivă şi că puteam nădăjdui să găsim şi alt vânat şi, poate, să ajungem la uscat, chiar dacă uscatul, în acele locuri, putea fi şi mai puţin ospitalier decât gheaţa. Şi-a alcătuit o echipă, înarmată cu arcuri şi lănci, pentru a merge să caute urşii pe care îi lăsase pe loc şi a încerca o nouă vânătoare. Am binecuvântat plecarea lor cu atâta gravitate, de parcă era vorba de a ierta nişte păcate pe care nu le comiseseră. Mi-a trecut prin cap gândul nelegiuit că salvarea noastră depindea mai puţin de Cel-de-Sus decât de iscusinţa acelor oameni. S-au întors după patru zile, târând după ei ciozvârte de urşi îngheţaţi şi un leu de mare. Că nişte creştini ar putea mânca acele scârnăvii, iată ceva ce depăşea înţelegerea mea, dar foamea a avut grijă să mă lumineze. Pielea acelor animale avea un fel de slănină, pe care am învăţat s-o ardem, îmbibând fâşii de cordaj. Frigul ne dădea o asemenea poftă de grăsimi, încât eram împărţiţi între dorinţa de a mânca acea slănină şi aceea de a o folosi pentru a ne încălzi. Inspiraţia luminii divine şi amintirea limbilor de foc de la Rusalii, în ziua plecării, ne-au făcut să le preferăm pe cele din urmă. Puţina hrană ne-a salvat totuşi de la moarte. Aceia dintre noi cărora li se întorcea stomacul pe dos la gândul de a înfuleca carne crudă şi care dădeau afară tot ce foamea îi făcuse să înghită au putut astfel să mănânce hrană friptă şi caldă. Eminenţei Voastre îi va veni greu să creadă că unii dintre oameni au mers până acolo încât au mâncat şi ceea ce alţii vomitaseră. Acest obicei a încetat o dată cu flăcările pe care am găsit

mizerabila noastră tocană. Datorită unor vânători ca vai de ele, luni întregi am reușit să ne mințim foamea, fără a ne îndestula vreodată, iar cele două lămpi care ardeau zi și noapte și pe care le păzeau ca pe vestale ne-au menținut pe muchia vieții, suportând încă destul frig pentru a fi chinuiți fără încetare, dar nu atât de mult pentru a muri. Aburii respirației noastre înghețau sub carcasa întunecată a vasului, învelind-o cu un strat înnegrit de funingine. De Sfântul Révérien am zărit coasta Nou Thule. Dedal n-a construit un labirint mai infernal decât acela pe care l-am străbătut noi printre ghețuri, întrucât vântul care ne împingea spre nord-vest nu ne lăsa decât cu mare greutate să urmărim obstacolele și meandrele. A trebuit să folosim din nou vâslele, sfârșeala marinarilor era atât de mare încât și Căpitanul, și cârmaciul, și chiar eu însumi, a trebuit să ne așezăm la vâsle, trăind măreția care există pentru oamenii liberi de a trece în mod voit la starea de ocnași. Cel puțin această trudă ne scutea de frig la mâini și la picioare, sărăcăcios învelite cu niște zdrențe din piei de urs. Eminenței Voastre i-ar fi venit foarte greu să-l recunoască pe legatul papal, protonotar, prefect apostolic și inchizitor în marinarul de pe cea mai joasă treaptă, acoperit de zdrențe și râie, așa cum devenisem eu întru salvarea comună și îndeplinirea misiei date. Schimbând direcția spre miazănoapte, am reușit să ajungem de Miercurea Cenușii pe meleaguri în care marea pătrunde adânc între munți și al căror relief ni l-a amintit pe cel natal. Am înțeles atunci că eram aproape de așezămintele creștinești unde Eminența Voastră mă trimisese. Imaginați-vă totuși o uriașă masă de gheață scurgându-se către mare printre munți, care naște,

... rândul [illegible]

[illegible]

decât cele [illegible]

amenința [illegible]

Imaginați-vă [illegible] asemenea ca [illegible]

[illegible] de oameni [illegible]

[illegible] o pavăză [illegible]

nu lasă să crească niciun copac [illegible]

Voastră vă [illegible] de ce aveam [illegible]

curând de ce era de prisos [illegible] împuternicirea primită [illegible] de preoți creștinilor pe acele meleaguri pustii. Am ajuns să mă îndoiesc de tradiția, care făcea din acele țărmuri o îndepărtată și străveche colonie a patriei noastre, și de analele Islandei, care întăresc această mărturie, cărora am fost învățat să le dau crezare, deși sunt scrise într-o limbă barbară. De o sută de ori m-am gândit și răzgândit dacă era cazul să îndrept corabia printr-unul dintre acele fiorduri spre a pătrunde în interiorul acelor ținuturi. Cu neliniște am căutat în descrierile vechilor navigatori, pe care înțelepciunea Eminenței Voastre m-a lăsat să le împrumut din arhive, dar ale căror neclarități mă făceau să nu recunosc nimic. La chinurile îndoielilor s-au adăugat, pentru Căpitan și pentru mine, acelea ale certitudinilor înșelătoare: abia credeam că recunoaștem o insulă, un cap sau alt punct stabil, că ne și vedeam contraziși de altul. Am acostat peste tot unde gheața ne lăsa și, întremați de vânătorile făcute la acele opriri, am cercetat împrejurimile fără a întâlni vreun suflet. Am avut totuși bucuria de a omorî un ren, asemănător întru totul celor din turmele pe care le au barbarii noștri de la miazănoapte, al căror lapte îl beau. Am nutrit nădejdea ca acel ren ne

pe vestea [illegible]

[illegible] în [illegible] oarecum doar [illegible] care să nu [illegible] [illegible] canal, [illegible] unsuroasă, care [illegible] [illegible] Nu era vorba [illegible] [illegible] glorioasă [illegible] [illegible] moarte, puteau [illegible] veniră [illegible] [illegible] să-și [illegible] din piatră, [illegible]

Am petrecut cinci [illegible] [illegible] prin [illegible] era [illegible] obligați [illegible] întrerupt. în [illegible] pe [illegible] noastre, [illegible] cu toții, [illegible] nu [illegible]

poate să-i pătrundă secretele, și îi în[illegible] sufletească în care mă aflam în [illegible] din alte pricini decât cele ale sufletului meu. Mă frământam zi și noapte, îndoindu-mă că vom [illegible] în adâncul acelui fiord, bunul norod creștin care ne-ar fi alinat oarecum, fără a aștepta de la acesta ajutorul pe care eu trebuia să i-l dau. Această neliniște mă ținea treaz cât era noaptea de lungă, asta dacă n-o făceau izbiturile de stâncile de gheață, pe care, în bezna absolută care domnea, cârmaciului îi era cu neputință să le ferească. Lista păcatelor pe care le a comis gândul meu în acele lungi nopți o depășește pe cea a suferințelor mele. Cu toate acestea, în zorii celei de-a șasea zile, la vreo patruzeci de mile de intrarea în gura fiordului, în care stârpiturile ne veniseră în întâmpinare cu prețul vieții lor, am zărit, pierdută într-un pustiu de nămeți, pe vârful unei imense faleze de stânci și gheață, o căsuță de creștini, învăluită în fum. Semăna prin formă și construcție cu cele din patria noastră. Desigur, n-o puteam compara cu minunatele construcții din Nidaros și nici cu micile colibe ale țăranilor noștri. Dar acea casă era, fără îndoială, creștină, făurită din piatră triunghiulară, cu un acoperiș cu horn și pantă dublă, acoperit cu turbă. Un canal fără ghețuri ne-a lăsat să acostăm. Fără a băga în seamă frigul care scădea din bucuria mea, am sărutat solul Noii Thule, mulțumindu-i lui Dumnezeu că îngăduise să ajungem ca buni creștini în fața altor creștini. Se făcuse ziuă, deși soarele rămăsese ascuns în spatele munților, cum se întâmplă în acest anotimp până spre seară. Am fost uimiți că la ora la care, chiar în timpul iernii se trezesc colibele din câmpuri nu se zărea în împrejurimi nici mișcare,

nici forfota lucrului. O privelişte neobişnuită ne aştepta in împrejmuirea care despărţea casa de ţărm: oi muribunde, ţintuite între gheţuri, fără a se putea ridica. Acele nenorocite animale abia mai mişcau, ucise de foame, deoarece nemişcarea le împiedica să meargă să se indestuleze, păscând sub zăpadă şi gheaţă. O privelişte cu mult mai rea ne aştepta în casă. În mijlocul celei mai dezgustătoare murdării şi celei mai mari harababuri, zece leşuri zăceau pe pământ şi în patul familial, cu beregăţile tăiate, străpunse şi mutilate în aşa hal, încât doar numărătoarea capetelor ne-a îngăduit să facem trista lor socoteală. Înmărmuriţi de această primire mută, m-am temut că trebuie să raportez Eminenţei Voastre că păstoritul pe care mi-l încredinţase nu va privi decât sufletele. Întrucât acele trupuri adăpostiseră altădată nişte suflete. Foamea, poate şi vreo altă boală, îi slăbise în mod monstruos, pielea formând doar un giulgiu peste oasele care l-ar fi scutit de disecţie pe orice maestru în anatomie; pielea era acoperită de ganglioni negricioşi, de înălţimi şi suprafeţe medii, semnătura diavolului se putea crede sau, pentru femei şi fete, demoni sub care ar fi gemut în voluptatea lor agonică. O spumă gălbuie sau roşiatică se găsea pe buzele unora dintre ei, sângele ţâşnise din răni pe pereţi, până la grinzile care susţineau podul. Unul dintre marinari, pe care l-aş fi crezut mai puţin sensibil, a adăugat mirosul infect al vomei la miasmele excrementelor scăpate din măruntaiele calde încă ale celor morţi. Căci măcelul se întâmplase puţin înainte de sosirea noastră. Focul de turbă continua să ardă. Am zărit într-un ungher, nu fără uimire, cadavrul îngrozitor de ciopârţit al unei maimuţe, deoarece ştiam că

acest animal era necunoscut în [illegible]
Un câine lingea tamle monților [illegible]
dacă din mila sau din [illegible]
biciuit și a luat-o la sâna [illegible]
nând. Le-am poruncit tuturor să [illegible]
mijlocul acelei scene cutremu[illegible]
câteva cuvinte din slujba mor[illegible]. Din [illegible]
rului, am renunțat să facem o înm[illegible]rmântare [illegible]
tinească acelor oameni, ceea ce, într-un fel, [illegible]
meritau, dacă moartea îi surprinsese în vreo l[illegible]
tură diavolească; de aceea m-am întrebat [illegible]
rugile noastre erau un calcul pios, în care Ip[illegible]
utilitate asupra celor răi ar aduce compen[illegible]
prin binefacere asupra celor buni, sau dacă l[illegible]
parte la sacrilegiul de a fi ridicat într-un fel ru[illegible]
pentru demoni.

Am dat ocol acestor construcții amărâte în căutare de supraviețuitori. N-am găsit în grajd decât vaci cu ugerul secat și un cal cu picioarele atât de slăbite încât potcoavele, peste măsură de mari, împiedicau biata creatură să se țină pe picioare. Toate piereau de foame în fața troacelor goale. Fânul lipsea cu desăvârșire. Cei mai împietriți dintre tovarășii mei, care își avuseseră partea lor de suferință și de chin, plângeau în fața acelei sărăcii lucii, cu nimic mai groaznică decât a lor: ceea ce nu i-a împiedicat să ucidă fără reținere, pe loc, un porc sau, mai bine zis, fantoma unui porc, pe care îl descoperiseră în cocina de lângă casă, cu puțin mai puturoasă decât casa însăși. Au luat gâtul și celor câteva oi muribunde de pe gheață. Au renunțat să facă același lucru cu vacile și calul, greutatea acelor animale făcând cu neputință, în pofida slăbiciunii lor, transportarea până la corabie, ei înșiși fiind peste măsură de osteniți; truda și

foamea îi lipseau chiar de mijloacele de a le îndrepta. Printr un moft al acelui climat, atât de des întâlnit în acele margini de lume, cerul s-a încărcat brusc de nori și a început să cadă zăpada, acoperind cu un covor gros pe cel dinainte, care se transformase în gheață. Am regretat că se vor șterge astfel, împreună cu ale noastre, urmele de pași ale ucigașilor, a căror vedere ar fi fost atât de folositoare cercetării cu care fatalitatea mă însărcina. Într-adevăr, nicio urmă nu mai era vizibilă în jurul casei pe care am părăsit-o pentru a ne întoarce la corabie. Ne-au mai trebuit două nopți și două zile pentru a atinge capătul acelei văi a chinurilor. Ne deplasam cu ajutorul vâslelor împotriva vântului coborât din deșertul de gheață care stăpânește înălțimile acelei țări. Vântul de zăpadă ne străpungea cu mii de ace și cârmaciul se călăuzea cu mare greutate, navigând de-a lungul coastei la tribord. Cu puțin înainte de căderea serii, am ajuns la capătul fiordului. N-am mai avut nicio îndoială că acela era locul asupra căruia mă îndrumaserăți, deoarece, în pofida zăpezii și luminii neclare a apusului, am întrezărit silueta unei biserici impunătoare, deși fără clopotniță, înconjurată de câteva case. Un ponton, grosolan construit din stânci și grămezi de lemn, se ivea printre blocurile de gheață, menit să primească vasele, dar, trecând de capăt, n-am văzut niciunul, nici acostat, nici ancorat, doar niște bărci prăpădite trase la mal. Locul este înconjurat de munți înalți, care îl adăpostește oarecum de vânt; mi s-a părut că, în pofida solemnității feroce, animalele puteau trăi, hrănind și oamenii.

Căpitanul și cu mine ne-am sfătuit asupra celei mai înțelepte dintre cele trei hotărâri pe care

le puteam lua: să legăm corăbiile [illegible]
vânt, [illegible] le era mai ușor să [illegible]
de la bord, [illegible] poziționându-ne așa cum făceau [illegible]
bunii noștri, când mergeau să jefuiască mănăstirile
și să răpească novicele în slujba [illegible]
a servitorilor; sau să ancorăm la oarecare distanță
așteptând zorii. În ciuda murmurelor de nemulțumire ale marinarilor și a prelungirii suferințelor noastre, am rămas la această ultimă hotărâre. Masacrul la care fuseserăm, dacă nu martori, cel puțin moștenitori, m-a făcut, alături de alte motive, să aștept primirea pretinșilor mei enoriași cu tot atâta prudență, câtă nădejde. Am stabilit orele de veghe și am poruncit să se înalțe deasupra bordului un zid de scuturi. Zorile târzii ale anotimpului ne-au descoperit vederii, într-o liniște ciudată, o ceată adunată în jurul unei cruci mari, purtată de cei mai voinici dintre ei. Dar fie că bietele lor bărci erau prea fragile sau prost închegate pentru a ajunge până la noi, fie că se temeau că nu se vor mai putea întoarce la țărm împotriva vântului sălbatic, ori pur și simplu din teamă nu făcuseră și nici nu aveau să facă nimic pentru a veni până la noi, pe mare. Eminența Voastră abia de va crede că apa era atât de rece încât nu puteai să cazi în ea fără a ți se trage de la asta moartea și că, odată scos din apă, te transformai pe loc în statuie de gheață. N-am să mai descriu scenele de creștinătate care au urmat. Înainte de a pune piciorul pe uscat, pentru a face recunoscut statutul meu, am avut grijă să iau cu mine o etolă și o pelerină clericală. Nu s-ar putea închipui un contrast mai mare decât între acele veșminte împodobite și zdrențele în care se transformaseră

banele mele obișnuite: ca și tovarășii mei, eram înfundat în blănuri de urs și de ren, picioarele și pulpele mi-erau învelite în cârpe și fâșii din piele și, dacă aș fi avut grijă să-mi iau o oglindă, unealtă mai folositoare unui curtean decât unui marinar, aș fi văzut că mai degrabă semănam cu o fiară feroce decât cu un trimis al Domnului. Dar stola și pelerina, puse peste această lână sălbatică, mi-au folosit drept pașaport și tot norodul m-a primit în genunchi. I-am mulțumit lui Dumnezeu că orgoliul nu m-a împins să iau acel omagiu ca adus mie, și nu Lui. Acei nefericiți, lipsiți de multă vreme de ajutoarele bisericii, se târau la picioarele mele pe gheață, plângând de bucurie. Fără a se mișca din loc, uitând de foame și de miasmele puturoase pe care le răspândeam, de care eu însumi mă simțeam rușinat, am mers de îndată să țin slujba în biserica pe care o consideram deja a mea, atât pentru a mulțumi Celui de-Sus că ajunsesem până aici, cât și spre a mă ruga Cerului pentru cele mai mari dintre sufletele ale căror trupuri martirizate le numărasem. Am fost fericit să-i găsesc pe tovarășii mei în aceeași stare sufletească, pătrunși de recunoștință pentru a-i fi condus până la capăt și fără a-mi purta pică pentru asprimea pe care ar fi putut s-o ia drept cruzime, nici pentru cea a Căpitanului, luau parte cu ardoare la sacrificiul divin, înainte de a o face în privința hranei sau femeilor. Admirabilă prioritate! Neobișnuită cârmuire a virtuții la acești oameni mai obișnuiți cu autoritatea biciului și a funiei decât cu cea a potirului! Chiar și Căpitanul, pe care îl bănuiam a avea mai multă încredere în observarea elementelor decât în respectarea rânduielilor, a

mers la biserică, așezându-se în genunchi, în ultimul rând, ca publicanii[4]. Departe de manierele unui fin politician, voia să demonstreze supunere în fața stăpânului care avusese norocul să i dea ordine și recunoștința sa în fața navigatorului care îi datora tot atât de mult.

Îndatoririle mele de oficiant mi-au lăsat răgazul să observ locurile și adunarea. Marea biserică, care nu mai fusese folosită pentru cult, era părăginită pe dinafară, dar curățată în interior. Asupra acestui ultim punct, Eminența Voastră va afla cu bucurie că, în ciuda puținătății grânelor, prescura era pregătită pentru sfințire. Grinzile acoperișului purtau atât greutatea secolelor, cât și pe cea a turbei, îndesată de-a lungul anilor și care, pe alocuri, se prăbușise, distrugând tencuiala. Nu-mi închipuiam enormele încărcături de lemn care, cu riscul atâtor corăbii și vieți, trebuiseră să ia drumul celei mai crude dintre mări, pornind din patrie, pentru a construi aici cherestea și căpriori. Deoarece în lipsa pământului bun de cultivat, a soarelui și din cauza furiei vânturilor, niciun copac nu crește în imensitatea înghețată a Noii Thule. Acele călătorii ucigașe erau tot atâtea acte de credință, urcând ca un strigăt către Domnul. Ferestruicile din spatele sanctuarului își pierduseră vitraliile, dacă le avuseseră vreodată, fiind înlocuite când cu bășici de animale grosolan cusute, când cu simple scânduri. Lumina adevărului divin o întregea în mod fericit pe cea a zilei, deoarece

---

[4] Lat. *publicanus*, fr. *publicain* – păcătoșii publici, considerați ca atare de societatea iudaică din timpul lui Iisus. Dintre aceștia făceau parte vameșii (însărcinați cu strângerea impozitelor), prostituatele etc. Evanghelia se referă cu desconsiderare la „Farisei și publicani (vameși)“ (*n.t.*).

anotimpul făcea foarte sărăcăcioasă albeața ghețarilor. În biserică, o sărăcie fără seamăn, niciun ornament, nicio statuie, niciun obiect de preț: doar macheta unei corăbii vechi, asemănătoare cu a noastră, așezată ca *ex-voto*[7] într-o capelă absidială, dovedea noaptea timpurilor din care provenea. Acel mic popor, mi-a strâns inima. Cât despre adunare, nu mi-a scăpat privirii slăbiciunea multora, ale cărei cauze le voi da mai jos, pentru ca Eminența Voastră să le poată judeca; cauze multe sau una singură, după părerea fiecăruia. Unii erau urâțiți de aceleași pete pe care le descoperisem pe cadavrele din casa masacrului. Toți aceștia aveau aerul bântuit al oamenilor care trăiesc în familiaritatea propriei morți, iar murmurul rugăciunilor avea cu atât mai multă fervoare; tristețea pe care o insufla starea lor umbrea bucuria de a vedea o asemenea evlavie. Cunoașterea rugăciunilor latinești supraviețuise absenței unei cârmuiri ecleziastice, dar erau deformate de timp și de pronunția limbii vulgare. Contrastând cu fervoarea generală, am zărit în fundul bisericii publicani care nu se rugau deloc. Mi s-au părut diferiți de restul norodului; de statură mică, dar având un aer viguros, ca și cum necredința, ca două efecte contrare, îi împiedicase să crească, dar și să fie atinși de molime.

În vremurile străvechi nu exista pentru popoarele din Noua Thule altă autoritate decât cea a bisericii și a regelui. Îndelungata uitare în care au fost lăsați și de una, și de cealaltă a avut drept

[7] Obiect sau inscripție pusă într-un lăcaș de cult drept mărturie de recunoștință pentru împlinirea unei dorințe (lat.) (n.t.).

urmare alegerea unui șef în fiecare fiord, iar această funcție, dobândită la început prin alegeri, s-a transmis apoi din tată în fiu. Cu smerenie vă rog a nu lua în nume de rău și a nu condamna acest obicei ca pe o revoltă sau crimă de lezmaiestate. Este vorba doar de o slabă imagine a vechii republici pe care o stabiliseră între ei deținătorii de *franc-alleu*[a], înainte ca Noua Thule să se supună regatului nostru, care nu este îndreptățit a mustra pe acești țărani pierduți pentru nevoia în care i-a adâncit propria lui nepăsare. Gardar se află în Einarfiord, care a fost, potrivit înțelepților din vechime, partea lui Einar, atunci când normanzii veniți din Islanda s-au stabilit în Noua Thule. Acestea sunt lămuririle pe care mi le dă Einar Sokkason, fiu al lui Sokki Einarsson, el însuși fiul lui Einar Sokkason, și așa mai departe de-a lungul generațiilor, pe care poporul din acest fiord îl recunoștea pe atunci drept șef. O poruncă din Cer a dispus ca eu să fiu primit la capătul lumii de un om care poartă același nume cu cel care mă trimisese aici. Nu știam dacă trebuie să mă bucur de această coincidență sau să mă tem de o răscoală împotriva mea. Dar inima mea nu se îndoi o clipă că, de la Einar la Sokki, Eminența Voastră, deși rămas în țară, ar fi urmașul îndepărtat al aceleiași stirpe.

După slujbă, Einar Sokkason m-a condus în apartamentele mele, cândva reședință episcopală, dacă se putea numi astfel cocioaba care mai rămăsese. Doar întreținerea bisericii, pe care o numeau

---

[a] În fr. în text – lat. *allodium* – alodiu, în Evul Mediu (în apusul și centrul Europei), proprietate funciară provenită din transformarea lotului de pământ al obștii în proprietate individuală liberă, scutită de orice taxe și putând fi transmisă urmașilor (*n.t.*).

cu pompă catedrală, absorbise atât de mult din truda acestor nefericiţi încât nu le mai rămăseseră nici destulă forţă, nici resurse, nici speranţe pentru a menţine locuinţa episcopului, veşnic aşteptat, dar veşnic absent. Voi descrie în cele ce urmează pentru Eminenţa Voastră, cu lămuririle trebuincioase, decăderea unui preot bătrân, care rămăsese să vegheze catedrala timp de o jumătate de secol după moartea ultimului episcop, de la care primise această poruncă.

I-am povestit lui Einar Sokkason despre carnagiul ale cărui urme calde încă le văzusem. Casa îi era cunoscută, dar din Gardar nu se mai poate ajunge acolo decât pe mare; îţi ia două zile de mers pe gheaţă, drumul fiind presărat de crăpături şi vâltoare care trebuie ocolite; gheaţa este împânzită de forme care apar de la sine; grosimea acesteia este înşelătoare şi poate înghiţi călătorul, fiind destul de solidă pentru a pune stavilă în calea vaselor, dar nu destul de solidă pentru a putea călca fără primejdie. În Gardar nu mai există vase în stare să ajungă la acel loc blestemat, drum pe care noi îl făcuserăm în sens invers. Cât despre a merge acolo pe uscat, lucru posibil în timpuri mai fericite despre care Iohhi, tatăl său, îi vorbise, Einar mi-a spus că trebuie să te urci până la înfricoşătorul platou de gheaţă care se întinde cât vezi cu ochii, să treci cu pasul cam vreo zece leghe şi să cobori din nou trecând mii de crăpături, călătorie din care nimeni nu se mai întorsese. Se scurseseră mulţi ani fără ca vreun locuitor din Gardar să fi întâlnit pe cineva de la ferma care se numeşte a Văilor, aşezată în locul numit Undir Hofdi, lângă o biserică părăsită astăzi care, odinioară, aparţinuse de catedrală. Einar nu s-a arătat

cine știe ce răscolit de moartea celor [illegible], întrebările mele privind motivele și posibilii autori, nu mi-a răspuns decât cu nepăsare, împietrit de morțile din jur, chiar ale celor apropiați lui, oameni care nu o meritaseră, fără alte violențe decât cele din partea naturii și a foametei.

Ordinea povestirii mele va fi diferită de cea pe care mi-ați ordonat-o. Privitor la biserici, doar așa-zisa catedrală din Gardar mai există. N-au rămas decât ruinele din capelele anexe, turnurile de lemn, grajdurile, magazule, potcovăriile și din altele, martori muți ai unei prosperități pierdute, ale căror piese din lemn au fost jefuite. Obiectele de preț, dacă au existat vreodată, au dispărut de atâta amar de vreme încât nu mai există nici în memoria locuitorilor, nici în gaura care o fi ținut loc de criptă. Dar aurul n-ar mai fi util decât pentru a ațâța patima lăcomiei: sărăcia este atât de mare încât nici cel mai bogat n-ar obține nimic în schimbul acestuia. În același mod s-au furat sau au fost acaparate animale, pășuni și locuri de arat ale bisericii. Este un miracol că a supraviețuit credința, substanța sa materială evaporându-se. Cât despre alte bunuri lumești, inventarul pe care l-a cerut Eminența Voastră pentru a socoti dijma este o sarcină ușoară. Cu alte cuvinte, n-a mai rămas nimic. A descrie sărăcia lucie a acestor bătuți de soartă te face să-ți dorești s-o împarți cu ei. Asprimea iernilor s-a înrăutățit atât de mult de la colonizare încât doar câteva zeci de pogoane mai sunt cultivate în locurile mai ferite; și încă trebuie avut grijă ca, ferindu-te de vânt, să nu te păzești și de soare, a cărui cursă estivală este mai scurtă decât suflarea unui muribund. Imensul fluviu de gheață care coboară din nord-est nu

gând până la ușile caselor are un suflu înghețat. Vederea grajdurilor îți strânge inima. În lipsa recoltei de fân, ugerele sunt seci, iar burțile vițelor s-au lipit de ira spinării. Acestea sunt sacrificate pentru supraviețuirea oamenilor, mai degrabă decât să fie lăsate să moară; se mănâncă și măduva coastelor, se sug pielea și copitele, se înfulecă ochii ca pe ouă. Unele familii decid să ardă excrementele pentru a se încălzi, le mănâncă cu tărâțe, uscate și zdrobite. Oile lăsate fără adăpost nu mai au putere să caute iarba sub gheața peste măsură de tare. Mulți tați trebuie să ia hotărârea grea de a ucide animalele pentru a supraviețui, sacrificând hrana pe tot anul foamei din prezent, sau să moară împreună cu femeia și copiii, privind cum se vlăguiește turma. Se șoptește că unele decese sunt urmate de petreceri mârșave, astfel încât s-a convenit în secret ca leșurile să nu mai aparțină familiilor, decât dacă acestea sunt alcătuite din cel puțin șase suflete; dincolo de acest număr, leșurile se împart între vecini în proporțiile unui dezgustător preciput. În lipsa lemnului și a fierului, care ajungeau altădată din Europa prin mijlocirea vaselor de încărcătură, nu se mai găsesc uneltele trebuincioase pescuitului și vânătorii. Bărcile iau apă în pofida reparațiilor făcute cu mușchi și clei de oase sau cu piei de animale legate de carcasă. Aceste îngrijiri nu fac față stricăciunilor ivite în timp asupra bărcii care, în ciuda unei folosiri dure, proveneau de la stră-străbunicii stăpânilor lor. Gheața împiedică lemnele de derivă, care ajungeau aici, odinioară, dinspre țărmurilor Europei sau din Markland, să călătorească până la Așezare. Așa a secat și această

urea prețioasă, potrivită pentru a înlocui puținele sosiri ale corăbiilor din patrie.

Einar Sokkason mi-a dat lista fermelor, pe care o voi prezenta în continuare, rugându-mă fierbinte să nu o folosesc pentru stabilirea dijmei: multe dintre acestea fiind izolate de atâta amar de vreme, nu avea nicio știre despre ocupația lor. La Herjolfsnes se găsesc fermele cele mai sudice din ținut, nu departe de Port des Sables, unde vasele cu încărcătură sosite din Europa aveau odinioară obiceiul de a se opri. De aici, mărfurile se îndreptau cu vase mici până la fermele cele mai îndepărtate, în capătul fiordurilor. Se spune că, locuitorii fiind exterminați de ciumă, din cauza vreunei nelegiuiri, sau de foamete, o groapă mare, comună, fusese săpată pentru cei morți și de către cei morți înainte de a muri. Lumea se gândea cu tristețe la ultimii supraviețuitori, care, înainte de a muri, nu avuseseră timp să-și sape singuri o groapă creștinească. La nord de Herjolfsnes, se află Ketilsfiord, numit astfel după numele primului ocupant, Ketil, tovarăș al lui Erik, care a întemeiat Așezarea. Dar în Ketilsfiord nu mai există niciun suflet; lucrurile sunt cu atât mai jalnice cu cât, pe vremea strămoșilor, la Aros exista o biserică prosperă, Sainte-Croix, care deținea toate bunurile dimprejur: câmpuri cultivate, izlazuri, turbării, maluri și cursuri de torente și râuri, lacuri cu pești, faleze cu păsări, insule, insulițe și recife, până la epavele atât de folositoare pentru lemnul din care erau făcute și prada care le burdușea; la cererea mea de a mărturisi dacă se îndeletnicisera cu îngrozitoarea ocupație a piraților, Einar mi-a răspuns că populația n-ar fi primejduit într-atât, în

folosul câtorva, bogățiile menite tuturor. Las Eminenței Voastre sarcina de a judeca sinceritatea acestor tăgăduiri. Pe țărmul dinspre babord de Ketilsfiord, înainte de a ajunge la extremitatea sa, într-un loc singuratic, la poalele unor munți gigantici și înfiorători, se ridicase o mănăstire care se supunea rânduielilor Sfinților Olaf și Augustin, stăpână pe un teritoriu la fel de imens ca cel al bisericii din Aros, astfel încât între aceste domenii ecleziastice nu exista niciun proprietar de *franc-alleu* căruia să i fi putut sustrage cea mai mică dijmă pentru salvarea sufletului. Dar, după zvonurile care ajunseseră la urechile lui Einar, această împărțeală era fără importanță, deoarece ar fi fost o împărțeală a nimicului, totul fiind mort în Ketilsfiord, de la gurile fiordului până la capătul acestuia.

La nord de Ketilsfjord vine Alptafjord, care avusese întotdeauna doar câteva mici ferme izolate, despre care memoria celor înțelepți nu reținuse nimic deosebit. La miazănoapte de Alptafjord se află Siglufjord, care deține sau deținea în întregime o mănăstire de benedictine. Ce s-a întâmplat cu aceste femei este învăluit în mister. La întrebările mele, n-am primit de la Einar alt răspuns decât o tăcere stânjenită, care ne lasă pe Eminența Voastră și pe mine pradă celor mai stranii presupuneri. Nu-mi vine să cred că niște călugărițe ar fi putut supraviețui durităților din ce în ce mai mari ale naturii fără bărbați care să le ajute la munca pământului și îngrijirea vitelor. Mă întrebam cu neliniște, dacă așa se întâmplase, de ce Einar refuza să vorbească și, în caz contrar, de ce nu-mi spunea ce aflase din tradiția sau din memoria norodului. Și mai la nord, după Hrafnsfjord, unde

se găsesc două ferme de care nu [illegible]
de când gheața și-a mărit strâns[illegible]
Einarsfjord, unde mi-au adus poruncile Vo[illegible]
Dumnezeu și navigarea noastră se [illegible]
douăzeci și două de ferme a căror stare, în funcție de așezarea la soare și vânt, ținuturile de pe mare și de pe uscat și sănătatea locuitorilor, este diferită, de la mizeria cea mai abjectă până la sărăcia cea mai lucie. Iată cine sunt proprietarii:

Pe țărmul drept, la sud de Einarsfjord, Egil Egilsson, Gudmund Skallagrimsson, Thovald Björnsson, Solvi Hafgrimsson, Bjarni Sigurdsson, Snorri Thordarson, Jon Hakonarson; pe malul stâng, la miazănoapte de Einarsfjord, Arnlaug Stefansson, Leif Herjolfsson, a cărui familie provine mai de departe din Herjolfsnes, Steingrim Olafsson, Tyrkir Teutonul, care, se spune, se trage dintr-un tovarăș al lui Erik și nu mai are nimic germanic în afară de poreclă, Jacob Krakason, Johannes Ulfsson; la capătul fiordului și în jurul Gardarului, Einar Sokkason, Thorir, zis Omul-de-la-Răsărit, stră-strănepot de șerbi care lucrau la Petursvik pentru domeniul benedictin din Siglufjord, Harald Ragnarson, Thorfinn Arnaldsson, Arne Arnarson, Sigurd Njålsson, al cărui strămoș, cu același nume, se bucurase de faima de bun marinar, Stein-Thor Păgânul, care nu crede în nimic și strigă sus și tare tocmai contrariul, Hermund Kodransson și Simon Magnusson.

Aceste douăzeci și două de ferme sau gospodării adăpostesc trei sute douăzeci și șapte de suflete de o cucernicie diferită, dar de care Einar nu se îndoia că se simt alinați de prezența mea.

Și tot la miazănoapte se întinde cel mai mare fiord al Așezării, Fiordul lui Erik, unde totuși poți

ajunge pe jos sau călare: pe timp de vară îți trebuie două zile de mers pe jos de-a lungul mării, traversând dealuri și văi, cu treceri foarte primejdioase peste torente și peste gura ghețarilor. Două veri s-au scurs de când au fost acolo ultima oară sau de când au venit ultimii vizitatori. Fiordul lui Erik are în inventar două ferme aparținând descendenței, reale sau pretinse, a lui Erik, care s-a stabilit acolo în noaptea timpurilor; astfel încât la numele vechi sau creștine de Erik, Tryggve, Knut, Helgi, Brand, Fridrek, Olaf, Rasmus, Per, Solvi, Poul se adaugă acela care desemnează această descendență, Eriksson. Toate aceste ferme stăpânesc ceea ce a fost odată domeniul lui Erik la Brattahlid. Pentru a-i cunoaște starea și populația, trebuia să mergi să vezi și să-l întrebi pe șeful pe care, fără îndoială, aceștia și-l aleseseră; dar Einar nu avea alte știri.

Potrivit tradiției, la o distanță imensă la miazănoapte de Fiordul lui Isa s-a întemeiat altă colonie, de care nu se mai știe nimic de mai bine de un secol și de ai cărei locuitori se vorbește că au lăsat deoparte credința și virtuțile creștine; alții zic că ar fi murit cu toții și nu știu dacă nu este mai bine așa; inima îmi sângerează la nesiguranța care nu lasă loc altei alegeri decât între moarte și necredință. Și mai la miazănoapte, la o distanță mult mai mare, se întind până în vârful lumii pustiuri înghețate, unde tradiția susține că strămoșilor mergeau să vâneze tot felul de animale. Se întâmpla înainte de a se forma strânsoarea neîntreruptă a ghețurilor și mergeau acolo pe mare. Aduceau carne de urs și bou, pe care o sărau și o uscau pe loc, iepuri și păsări grase, păstrate în gheață sau grăsime de balenă, și, pentru

comerț, piei de urs, vulpe și alte animale, precum și piele tăbăcită, coarne de licorn și de elefanți de mare, fericit înlocuitor pe care o pioasă înșelătorie îl face să treacă drept fildeș. Astfel, sărăcii își hrăneau familiile, mulțumind cu puțină cheltuială poftele bogaților, făcând rost și de podoabe de cult. Din Greipar și Fiordul lui Krog aduceau și bunul cel mai prețios, care era lemnul pentru cârmă. Într-adevăr, spre acest nord absolut, capriciile curenților și vânturilor conduceau trunchiurile și ramurile plutitoare scoase din pământurile noi, Helluland, Markland și Vinland, de care se vorbea cu venerația temătoare datorată unui paradis pentru totdeauna pierdut. De acest lemn, a cărui valoare o depășea pe cea a bijuteriilor din Palmyra, depindea construcția vaselor, care le îngăduiau acestor nefericiți să nu aștepte, ca pe un zadarnic Mesia, mesagerul din Europa, ci să meargă ei înșiși să vândă pieile și fildeșul fals, încărcând drept plată bunurile trebuincioase așezărilor lor. Dar acele timpuri, cum am mai spus, erau demult apuse.

Einar Sokkason m-a înștiințat despre singurul preot supraviețuitor; deși îți trebuie un amestec nemaipomenit de îndrăzneală și credință pentru a stărui, doar pentru a respecta ordinul, să împopoțonezi cu fălosul titlu de preot monstrul porcin pe care l-a adus târâș la picioarele mele. Am mulțumit Cerului că acel mizerabil nu mai era în stare să oficieze Sfântul Sacrificiu, pe care l-ar fi profanat cu ticăloșia sa. Plin de purici, cu gura acoperită de o spumă vâscoasă cu miasme spurcate și ținând de mână o feușcană publicană, abia ajunsă la vârsta pubertății, scoase pe gură sute de

blasfemii, pe care absenţa oricăror băuturi ... în aceste ţinuturi mărginaşe îl lipseau de ... de ebrietate. Obscenitatea relaţiilor sale cu tânăra vrăjitoare răbufnea din fiecare vorbă. Desfrânarea era la el motiv de lăudăroşenie, chiar atunci când blasfemia aproape că-l absolvea de prima. ... nuntele greţoase, pe care n-aş putea să le transcriu aici, făceau şi mai înfiorătoare diferenţa între vârsta lui şi cea a copilei pe care îndrăznea s-o numească nevasta lui; dintre cei doi, nu ... cine pe cine pervertise, natura amintindu-i bătrânului o inocenţă pe care tinereţea n-o pierduse încă. Am hotărât pe loc să-i fac ... pe amândoi prin foc: pe el, pentru erezie, apostazie, profanare a jurămintelor sacre şi sodomie; pe ea, pentru comerţul imoral dobândit prin vrăjitorie. Mi s-a părut că prin acest dublu supliciu obţineam o dublă binefacere: în primul rând, aceea ... consfinţi autoritatea, scutind printr-o ... imediată nevoia unor pedepse şi mai mari ... viitor; în al doilea rând, de a pedepsi păcatele condamnaţilor.

Am ordonat să fie arşi pe rug chiar a doua ... Dar planul meu a fost zădărnicit de lipsa ... lui; am spus să se folosească fân şi paie ... Einar mi-a dat de înţeles că nici vitele nu ... le-ar fi pândit înfometarea, oricât de ... fost cantitatea. Am căzut de acord ca cei ... condamnaţi să fie arşi cu un amestec de turbă şi grăsime de focă, ceea ce însemna o economie de alimente pentru vite şi o mare încetineală a supliciului, potrivită unei ispăşiri juste. Când a venit totuşi ceasul rugului, publicanii s-au adunat cu larmă mare, eu trebuind să cer protecţie oamenilor mei din echipaj. La rugile femeilor,

îndur[illegible] sa[illegible] de [illegible]arta [illegible] cea d[illegible] [illegible] mai tinere, le am răspuns că am dat dovadă d[illegible] blândețe și [illegible], [illegible] bătrânul p[illegible] focului, deoarece un păcat atât de mare, după rânduiala părinților noștri, ar fi trebuit pedepsit prin procedura copacilor arcuiți, adică prin legarea picioarelor de vârful a doi copaci îndoiți până la sol, cărora li se dădea apoi drumul tăind funiile care le țineau la pământ, astfel încât trupurile condamnaților se rupeau în două ca o carcasă de bou. Le-am zis acelor femei că, mânat de milă, nu voiam să se creadă că eram din cale-afară de sever, nici că pedeapsa nu se mai potrivea cu vremurile noastre. Pe deasupra, nu existau copaci și nu se putea găsi unealta trebuincioasă unei asemenea execuții, dar am crezut de cuviință că e mai bine să nu vorbesc despre asta.

Mi a luat ceva timp până să înțeleg cine erau acești publicani, deoarece nimeni nu vorbea deschis despre ei; Eminența Voastră va găsi cheia, citindu-mi rândurile, mai repede decât mine, care-i vedeam zilnic. Așa se întâmplă cu iluminarea Spiritului. Dacă nu aveau statut de sclavi, aveau totuși condiția acestora. Erau bastarzii și descendenții bastarzilor pe care normanzii noștri, în ticăloșia năravurilor lor, îi zămisliseră cu femeile și fiicele stârpiturilor pe care îi numeau *skrælingar*. De la marea glaciațiune, aceștia au luat în stăpânire gurile fiordurilor, unde găsesc hrana infectă care le place. Au făcut acest lucru puțini dintre ei, dar hoțește, precum păsările acvatice a căror carne duhnește a pește. De-a lungul anilor, au avut loc întâlniri, omoruri, oarece comerț, între care și cel al femeilor, pe care acești oameni le vând

lucrurile și în schimbul armelor sau uneltelor de vânătoare. Astfel, creștinii noștri au schimbat în mod necugetat siguranța viitorului lor (deoarece aceste obiecte nu se mai regenerează) pentru bucuriile trecătoare ale desfrâului. Mi s-a spus că femeile acestea sunt foarte potrivite, prin supunerea și blândețea lor, dar că se trec la fel de repede precum florile de munte, astfel încât destrăbălărilor cărora le urmează curând povara întrupării, cu atât mai grea cu cât sărăcia este generală. De aceea a intrat în obicei la creștinii noștri supunerea acestei descendențe, care își plătește astfel supraviețuirea și, mă trec fiorii când spun acest lucru, obiceiul de a atrage în patul lor roadele decăzute ale propriei lor destrăbălări: se vede că îndrumările Eminenței Voastre plecau, în acest punct, de la o premoniție exactă. Acești publicani nu sunt creștini decât din gură. Proscriși chiar de familiile din care se trag, ținuți pentru treburile cele mai de jos și în sclavia relațiilor impuse, ei resping din inimă învățăturile Bisericii, care le sunt măsurate de credința șovăitoare a stăpânilor lor. În acest fel viețuirea lor continuă, înrăutățind viciile din care se născuseră. Cu Einar și oamenii mei, ne-am gândit să-i exterminăm pe toți. Dar, în afară de faptul că o asemenea treabă avea [illegible] ceva puțin creștinesc, am înțeles repede că era potrivnică anumitor interese. Doar cei mai săraci, cei mai bolnavi și mai slabi nu aveau asemenea publicani în familie. Dacă, din întâmplare, [illegible] amestecați [illegible] amisleau prin împreunări [illegible] foarte rar din cauza chibzuinței publicanilor, [illegible] înclinați [illegible] destrăbăleze cu cei favorizați de [illegible], acești copii se înd părtau de familiile care [illegible] ră trasă-ndu-se, pentru a-și încerca norocul

în altă parte, oferindu-se celor mai norocoși. Dar am observat că există între publicani și creștini și legături de alt gen. Publicanii, mi s-a spus, scapă în general bolilor scrofuloase, parenchimatoase și ciumei, care fac ravagii în norodul creștin. De unde, în pofida nepăsării naturale, au o vigoare deosebită pentru vânătoarea și pescuitul la hotarele ghețurilor; cât despre creșterea animalelor și puțina cultivare a solului pe care o îngăduie clima, de asta nu sunt în stare, strămoșii lor neavând niciodată plăcerea, nici prilejul pentru acestea. De aceea, mi se spune că, pe lângă gospodăriile unde sunt numiți toși, publicanii asigură o parte tot mai mare a mijloacelor de subzistență și că din sclavi pot uneori, printr-o îngrozitoare întorsătură a lucrurilor, să devină stăpânii stăpânilor lor, care, dacă nu i-au ucis în clipele de lipsuri, nu mai îndrăznesc să-i biciuiască, chiar dacă mai au puterea s-o facă.

Strâmtorările iernii au făcut loc unui răgaz, datorat unei veri scurte, care a adus puțină ușurare populației datorită pășunatului vitelor. Am avut, tovarășii mei și cu mine, oarecare plăcere să revedem apa dulce în stare lichidă, reușind și să ne spălăm, lucru pe care nu l mai făcuserăm de un an, de la plecarea din Kirkesund. Am admirat faptul că Dumnezeu compensa prin belșugul brusc al florilor umbra care fusese mai înainte. O mână publicană mi-a înveselit cocioaba cu buchete, în mod regulat schimbate. Am avut norocul ca în preajma solstițiului, în ciuda vecinătății munților în partea de miazăzi, o rază de soare să vină să lumineze saxifragile și scrânutorile, pe

care francezii și saxonii le [illegible]
Dar veselia acestor timpuri [illegible]
mari și ostenitoare treburi.

Supliciul preotului [illegible]
[illegible] publicane a făcut, de [illegible]
[illegible] asservirii, dar nu [illegible]
incestului. Am avut tristețea [illegible]
printr-o farsă a [illegible]
[illegible] se împreunau cu publicanii, [illegible]
de sânge, pentru [illegible]
vigoarea acestor bărbați și [illegible]
toate făceau din ei [illegible]
soții creștini, slăbiți de boli [illegible]
așadar, [illegible] privesc acest păcat cu [illegible]
[illegible] comparându-l cu [illegible]
aceste femei, adică [illegible]
publicanii cu care se împreunau pentru [illegible]
[illegible] învățătură evanghelică ar fi [illegible]
sfida prezenței mele în catedrală, [illegible]
cultul [illegible] al străinilor lor, care [illegible]
lucruri din natură, precum vântul, [illegible]
rile de apă și vânatul, cărora, în neștiința [illegible]
versitatea lor, le atribuiau un spirit [illegible]
răzbunare sau educătoare de [illegible]
lor creștine [illegible]
chiar eu am surprins destul [illegible]
tecând într-un mod înfiorător, [illegible]
[illegible] cult, incantațiile [illegible]
[illegible] și limba a [illegible]
asociată cu [illegible]
[illegible] L-am încurajat pe [illegible]
[illegible]
[illegible], înarmați cum [illegible]

[9] Cinci degete (bot., în fr.).

distanța pe publicani. Einar a [illegible]
mele în lupta împotriva necredinței [illegible],
pentru a mă lăuda, episcopul îndreptățit al [illegible]
preot și al tovarășei sale s-a căinat de răspândirea păgânismului și pentru relele purtări ale femeilor cu publicanii. „Nu vedeți, striga el, că nu numai că-i primesc în patul lor, trăind într-un fel de prostituție, mângâierile lor fiind plătite cu bucăți de carne de focă, nu vedeți că se leagă de ei până la a-și părăsi căminul, mergând să trăiască cu ei viața fiarelor sălbatice? Priviți-le dinții și alungați-le pe cele ale căror maxilare sunt tocite de mestecatul pieilor. Este o treabă nelegiuită care murdărește gurile menite să-l primească pe Bunul Dumnezeu. Mirosiți-le și respingeți-le pe cele care duhnesc a pește proaspăt și a amoniac, pentru că este semnul că se dedau, după exemplul femeilor publicane, obiceiului de a-și spăla părul în urină. Goniți-vă nevestele și fiicele pe care le surprindeți dedându-se practicilor păgâne. Să moară mai degrabă decât să cedeze păcatului!" Am luat și eu cuvântul. „Alungați necredința care se strecoară în credință. Nu mai îngăduiți în catedrală, unde oficiez slujbele, acele tamburine, acele bețișoare din fildeș de morsă, acele dansuri de urs în cușca, care însoțesc prea adesea imnurile pe care le-ați învățat din nou. Denunțați-i pe acei publicani care îndrăznesc să se numească preoți; îi vor mistui pe rug. Îi veți recunoaște după numărul zeilor la care se închină, voi, care nu aveți decât unul singur, după credința lor că există un mare suflet în Lună și că morții se reîncarnează în cei cărora le dăm numele. Nu confundați niciodată incantația cu rugăciunea." Einar, mânat de înflăcărare, a trădat clemența și prudența politicii mele, supunând la

vot un masacru general. M-am împotrivit cât am putut unui asemenea vot. Poporul nu poate înlocui autoritatea Bisericii, am spus, într-o lucrare privitoare la dogmă și la practică; pentru aceasta, numai eu fusesem împuternicit. Câțiva bătrâni mi-au sfidat autoritatea argumentând, împotriva oricărui temei, că aici este vorba de o dispută civilă. Publicanii nu le furau oare temeiele? În situații mai puțin strigătoare la cer, nu erau aceștia doar servitori, truditori la ferme gata oricând să se răscoale? Mulți erau bastarzii familiei și tatăl trebuia sa ia asupra și autoritatea la care aveau dreptul prin datină. Degeaba am răspuns, la acest ultim punct, că Evanghelia nu dădea tatălui niciun drept de viață și de moarte asupra copiilor, căci mi-au răspuns cu Biblia și cu Abraham, pe care niște cunoștințe neașteptate îi reînviau în capetele acestor țărani. Adunarea s-a terminat în larmă și strigăte de moarte; s-au răspândit cu toții pe țărmuri, în jurul caselor, în căutarea cuiva pe care să-l poată ucide. A trebuit să dau ordine oamenilor mei, care, din paznici ai adunării împotriva publicanilor, au devenit apărătorii publicanilor împotriva adunării. Dumnezeu n-a vrut ca toate acestea să se termine fără vărsare de sânge. Astfel, au murit trei creștini dintre cei mai de vază, dar nu înainte de a fi omorât un număr egal de publicani. Așa m-am trezit în război împotriva turmei al cărei păstor eram. [illegible] dintre aceste femei, înecate în plâns, se [illegible] prundiș rugându-se de mine, cuprinzându-mi genunchii cu brațele [illegible] din rănile [illegible] zăpada care se [illegible] am dat [illegible] eram protectorul lor, dar în [illegible] nu trebuia [illegible] pe trimisul [illegible]

Voastre, am pus să fie bine [illegible] ușa [illegible]
a și [illegible] în urma pedepsei [illegible] fi
ordonat să se ajungă atât de departe. N-am putut
să împiedic [illegible] trupul la câini. Dar
această întâmplare nenorocită a avut fericita
urmare de a le demonstra că țineam o egală
balanța între creștini și păgâni și că nu șovăiam
în a pedepsi excesele din ambele tabere. Dreptatea mea era probată prin sângele vărsat de ambele părți. Vacarmul s-a mai calmat prin această strategie și nu mai puțin prin sațietatea pe care pofta de a ucide o găsește prin împlinire. Einar Sokkason și bătrânii au îngenuncheat, cerându-și iertare.

Dar chinurile mele nu s-au încheiat aici, nici tulburările civile. Am folosit perioada solstițiului pentru a reînvia în acest norod flacăra care se stingea. Cu ajutorul a două tinere publicane, pe care le-am pus să se radă pe cap în semn de umilință, am organizat pentru cei mai bolnavi un azil în partea din spate a catedralei. Astfel era ocupat de către creștinii muribunzi locul altădată acaparat în mod rușinos de dansurile și simulacrele păgâne. Am ordonat să se adune pentru ei, în poduri, cantitatea de hrană necesară pentru a le alina ultimele clipe: să moară, dar nu de foame. Oamenii mei și cu mine știam din experiența ce gust de infern ar fi avut o asemenea moarte. Pot da mărturie în favoarea lui Einar Sokkason pentru umanitatea și strădania cu care, depășindu-și întâia pornire, m-a ajutat să înăbuș nemulțumirile poporului. O nebunie, spuneau unii, să risipești pentru muribunzi hrana atât de greu de găsit, atât de trebuincioasă celor vii! La care am răspuns că

cei în viață astăzi sunt muribunzii de mâine. S-au auzit voci și împotriva folosirii vestibulului catedralei, a cărui destinație fusese schimbată; le-am amintit că lui Iisus îi sunt mai aproape de suflet cei bolnavi decât cei sănătoși și că locuința Sa este o anticameră pentru lumea de dincolo. Mai degrabă credincioși culcați în spatele bisericii decât unii cu puțină credință, bine propiți pe picioare, în sanctuar. S-au ridicat și împotriva faptului că în catedrală erau îngrijitori din rândul publicanilor; atunci le-am chemat și pe femeile creștine să vină să îngrijească de muribunzi; niciuna n-a răspuns cererii mele; respingeau în acest fel, prin tăcere, propriile lor proteste.

M-am străduit, obligându-mă la ac[illegible] mine, și pe oamenii mei, să readuc la via[illegible] rile câmpului. În acest climat, cea mai [illegible] urgență este legată de cositul fânului, s[illegible] lucru care dă șanse vitelor, deci și oamenilor, să supraviețuiască peste iarnă. Ajutat de Căpitan, i-am pus la treabă pe cei mai apți. Căpitanul i-a dat jos din paturi și pe cei somnoroși, și pe cei [illegible] zăceau de boală, i-a zorit pe marinari să meargă în fermele izolate, luându-i fie cu binișorul, fie cu amenințări sau îndemnându-i la treabă cu cân[illegible] închinate patriei-mamă. Era o minune să [illegible] acele cadavre renăscând pentru a se-ngriji de mijloacele de trai de care majoritatea nu s[illegible] mai bucura. Era o minune să auzi ret[illegible] nărești în ritmuri cadențate, împletind [illegible] bogății ale patriei, marea și pășunile. Căp[illegible]ul nu s-a mulțumit să-i mâne din urmă de [illegible] A făcut astfel încât toți publica[illegible] ocupați pe câmpuri [illegible]

pescuiască pe gheață. Peștii aveau [illegible] la soare, iar carnea de focă la umbră [illegible] poporului lor. A trebuit să-mi folosesc toată autoritatea pentru a-i face să [illegible] mai mult decât n[illegible] [illegible], chiar trecât[illegible] și pălăvrăgeala timpul prețios p[illegible] măsoară cu zgârcenie pentru a pregăti o iarnă lungă. Cum, de altfel, cel puțin cei cu oarecare credință știau că proviziile erau menite mai ales creștinilor, pentru a le mări zelul, [illegible] îndemn cu amenințări, pentru [illegible] doar cu hrana pentru câteva zile.

Până și pe copii i-a mânat Căpitanul să prindă păsări cu plasele și să caute ouă în găurile de sub faleze. Ouăle aveau să aștepte iarna păstrate în cenușă sau coapte până la putrezire în foci golite de măruntaie, după rețete pe gustul creștinilor sau pe gustul viciat al publicanilor, care erau oricând dispuși să amâne pregătirea alimentelor, dacă așteptarea le făcea mai gustoase. Unii dintre acești copii erau atât de slabi încât mâinile lor, neputincioase în a se prinde de adânciturile formate în faleză, îi lăsau să alunece pe pietriș sau gheață, zdrobindu-se și fiind de-ndată devorați de lupi. Dar pierderea neplăcută a acelor vieți tinere a fost ștearsă de un alt flagel crunt, acela al țânțarilor. Căpitanul, oamenii mei și cu mine ne-am mirat că pot pricinui atâtea suferințe, aducând la capătul puterilor chiar un popor ca al nostru, obișnuit dintotdeauna să-i suporte. Cine n-a cunoscut în aceste ținuturi mărginașe începutul a ceea ce doar diavolul, în bătaie de joc, ar putea numi anotimpul frumos, n-a pus niciodată piciorul în anticamera Infernului. Gângăniile pe care le

avem în țară sunt un nimic în comparație cu norii imenși, care întunecă vederea și copleșesc Noua Thule, abătându-se asupra locuitorilor cu o înfiorătoare voracitate. Nu scutesc nici animalele, care devin ca turbate. Aceste atacuri țin până la sfârșitul lunii august și sunt urmate, mi se spune, de o înteţire a molimelor, care-i lovesc [illegible] începutul iernii pe cei care până atunci [illegible] cruțați. Astfel, ușoara alinare adusă de soare este prinsă între nenorocirea țânțarilor și cea a bolilor care urmează retragerii acestora. Einar și cu mine am vorbit adeseori despre molimele apărute cu puțini ani în urmă, încetul cu încetul, de [illegible] trecerea țânțarilor prin aceste ținuturi era cunoscută din vremuri străvechi. Am ajuns, așadar, repede la concluzia, fără altă formă de judecată, că gângăniile erau vinovate de molime. Poporul din Gardar și din fiorduri era dintotdeauna pr[illegible] bolilor care țin de condiția umană, înrăutățite aici de frig. Noua Thule este regatul spinărilor încovoiate, al celor înțepeniți, al genunchilor umfl[illegible] mult mai multe decât în patria-mamă, unde [illegible] aceste nenorociri sunt atât de dese încât nimeni nu se mai plânge. Îl înfieram pe Dumnezeu [illegible] care acești oameni trăiseră atât de rău, și ghe[illegible] în mijlocul căreia trăiau cât de cât. Și unul, și celălalt iertaseră acest popor de suplicule [illegible] Dar epidemiile de ciumă erau altceva. Faptul că pu[illegible] erau în mare parte cruțați de [illegible] nenorociri îi făcea suspecți, fără a-i putea lăsa [illegible] i-am dat crezare lui Einar că nu [illegible] în [illegible] de a pune pe seama descântecelor [illegible] [illegible] ce [illegible] de [illegible] natura [illegible] procedase [illegible] [illegible], în [illegible] certurilor cu publicanii poftă de răzbunare să nu fi fost amplificată de [illegible] băutura. Mi a [illegible] că împotriva lor nu lipsea[illegible]

motive, nemaifiind necesar să [illegible] de el nesigure. De aici mi-am dat seama că Eirik, cu tot respectul față de autoritatea mea, păstra în privința lor dușmănia transmisă de concetățenii lui. Imunitatea publicanilor la aceste molime ne făcea să ne îndoim că putem învinovăți miasmele și vaporii mlaștinoși, de altminteri neînsemnați într-o țară atât de friguroasă, deoarece aceste inconveniente erau îndurate de ambele rase. Cât despre țânțari, deși balanța nu s-a părut egală între incertitudine și presupunere, am ordonat ca măsură la noroc, să fie afumate casele, iar părțile expuse ale corpului să fie unse cu grăsime de urs sau de focă. N-a folosit la nimic, fie că țânțarii au luat în râs aceste măsuri, fie că locuitorii nu le-au respectat. Suferințele n-au încetat, iar epidemiile de ciumă s-au întețit. Atunci mi-am îndreptat atenția către Jorgen Ulfsson Jorsalafari, Călătorul din Ierusalim, al cărui nume spunea multe – din pioșenie, nemulțumindu-se cu a vizita Mauritania pentru câștig, se dusese să viziteze și Sfintele Locuri. Învățase acolo volubilitatea și manierele Orientului. Povestea aventuri atât de extraordinare, pe care doar un om care călătorise la fel de mult ca mine putea să le creadă. Cumpărase de acolo pentru a face comerț fildeș de elefant, de neprețuit dacă îl comparai cu cel de focă sau de narval, și piei de leu, mai potrivite decât cele de urs din Noua Thule pentru a împodobi suita cavalerilor și a acoperi paturile negustorilor; își luase, spunea el, un alai de concubine delicioase cu obraji vineții, care îl însoțeau peste tot și a căror pricepere în cele amoroase, însoțită de o tăcută reținere, îl ajuta să suporte căldurile nopții. Știam din șederile mele prin Italia și Spania că existau dincolo de mare oameni pe care culoarea

ne[illegible]ta a pielii îi predispune atât la servitute, cât și la voluptăți. Dacă m-aș fi îndoit de povestirile lui, mărturiile gentilomilor romani și ale [illegible] d'Ascoigne m-ar fi ajutat să le dau crezare. Dar mai ales lumina pe care a aruncat-o [illegible] asupra masacrului din Vale m-a făcut să mă dumiresc. Mi-a spus că a adus din Orient o maimuțică, pe care o iubise ca pe un copil și care îl urma pretutindeni. Nu [illegible] remu[illegible] [illegible] când, întors în țară, plecase în Islanda pentru a cumpăra lână și a o revinde în mod fraudulos, trecând peste hotărârile Hansei negustorilor de pe continent. Din Islanda, o furtună venită de la răsărit îl împinse până în Noua Thule, unde vasul naufragiase în Einarsfjord. Acol[illegible] [illegible] fusese luat de țăranii de pe țărm, la care a [illegible] șase luni. Maimuțica supraviețuise în mod miraculos accidentelor călătoriei și asprimii climaterice. Când a venit clipa să se gândească la un mod de a se întoarce în patrie, Jorgen Ul[illegible], care pierduse în naufragiu tot aurul [illegible] tovarășii săi, s-a găsit în imposibilitatea de a plăti țăranilor prețul găzduirii. Copiii acestora [illegible] de plată, au cerut, strigând, maimuța [illegible] o îndrăgiseră și pe care Jorgen nu le-o putu refuza, deoarece animalul n-ar fi putut supraviețui [illegible] gă[illegible] [illegible] lungate pe gheață pentru [illegible] Gardar.

Zvonurile au început să circule [illegible] maimuța, animal necunoscut de [illegible], au înconjurat-o cu legende malefice, făcând din ea o fiară a Revelației, punându-i în cârcă epidemiile de ciumă, care, într-adevăr, apăruseră în aceeași perioadă.

[illegible] la sfârşitul lui iunie. [illegible] [illegible] şi cu Einar Sokkason, de [illegible] spre miazănoapte pentru a căuta [illegible] pentru a vâna, în vederea [illegible] de iarnă. Expediţia luă însă o [illegible] Căpitanul îndreptă Şarpele Scurt spre [illegible] a Noii Thule. [illegible] oprească în Aşezarea din Apus, pe care [illegible] (patru sute de [illegible]) la [illegible] Gardar [illegible] cu care avusese loc ultimul [illegible], conform tradiţiei, acum „trei generaţii", fără [illegible]. Mai la nord, ţinta lui era teritoriul de vână[illegible] legenda îl desemna [illegible] sub numele de „Ţara [illegible] două săptămâni pe mare de Gardar. [illegible] estimase că era necesară în jur de o lună pentru dus-întors, la care adăuga cincisprezece zile de vânătoare [illegible] de escală şi explorare a Aşezării de Apus şi a împrejurimilor, socotind acest răstimp în caz de [illegible] în ceea ce priveşte întoarcerea la sfârşitul lui august. Căpitanul ceru lămuriri în legătură cu viteza cu care trebuia să se deplaseze pentru a se lua ca reper acele zile pe mare [illegible]; dacă nu exista o experienţă directă, bătrânii păstrau în memorie, din povestirile strămoşilor lor, câteva elemente folositoare. Era vorba de zile de navigaţie în largul mării până unde, pe timp senin, vedeai coasta cu ochiul liber, fără ca gheţurile să te împiedice, cu vânt potrivnic [illegible] din două. Şarpele Scurt fiind capabil, ca toate corăbiile vremii după care se inspiraseră pentru construirea lui, să navigheze împotriva vântului, deşi era

prevăzut cu o singură velă pătrată, să mențină direcția și să plutească fără vânt datorită rotirilor cu vâslele. Căpitanul socotea viteza medie, neluând în seamă factorul de neprevăzut, la vreo douăsprezece leghe pe oră (cam două noduri și trei sferturi). O lună de [illegible] fără a pune la socoteală opririle, erau deci șaizeci de leghe marine (două mii de mile) dus-întors sau treizeci de leghe (o mie de mile) pentru a ajunge în Țara fără Case. Urmarea a demonstrat că optimismul căpitanului a fost mult [illegible]. În Așezarea de Apus, unde Șarpele Scurt [illegible] greutate în termenul prevăzut, în [illegible] săptămâni, Căpitanul și tovarășii săi nu găsiră decât un jalnic pustiu. În jurul ruinelor unei biserici mari, descoperiră ferme părăsite cu acoperișurile de turbă prăbușite și pereții dărâmați. Schelete de oi, vaci și cai zăceau în grajduri. Osemintele omenești, învelite încă în zdrențe, stăteau mărturie că un sfârșit violent și simultan împiedicase înhumarea. Marinarii scotociră casele și acareturile, dar înțeleseră dintr-odată că totul se întâmplase de multă vreme și că era cu neputință să găsească vreun suflet în viață. Nu găsiră nimic care să merite a fi îmbarcat. Străbătură zadarnic împrejurimile. Fermele cele mai îndepărtate, izolate în văi sau pe coline, erau toate în aceeași stare de paragină. Căpitanul, care avusese grijă să ia cu el hârtie și cerneală, făcu un plan și câteva schițe, care să țină loc de raport. Șarpele Scurt părăsi [illegible] se îndreptă spre nord-vest, ajungând [illegible] în Țara fără Case și [illegible] cincisprezece zile de navigație, împins [illegible] puternic din vest-nord-vest, cu averse, [illegible], ninsori [illegible] proastă [illegible]. [illegible] mare [illegible] aisberguri. Rămaseră trei săptămâni să-și umple [illegible] și butoaiele cu vânat și pește, care fu destul de puțin, dar [illegible] parte de [illegible] pentru [illegible] peștele și carnea. Urșii [illegible] erau rari; dar

[illegible] păsărilor de penele [illegible] înainte de plecarea [illegible] ușor de prins [illegible] Oamenii de pe Șarpe[illegible] [illegible] mai târziu. Omorâră și [illegible] gustului pe care îl stârnea [illegible] continent. Căpitanul [illegible] câteva mile spre nord, [illegible] apropierea banchizei. Lentile de [illegible] lungul coastei, sudându-se pe timpul [illegible] înalte, înclinate deasupra mării, albite de [illegible] de pinguini încetul cu încetul. Aceste [illegible] amenințarea iernii neînduplecate, care se lăsa [illegible] asupra Șarpelui Scurt și a echipajului. Căpitanul grăbi pregătirile într-un mod pe care oamenii nu-l recunoșteau. Îi trimise să aducă bucățile de carne puse la uscat pe dealuri. Zgâriară sarea din bălțile cu apă [illegible] pe brațele moarte ale fiordului pentru a [illegible] peștele. Păsările fripte în propria grăsime pe focurile [illegible] fură înghesuite în butoaie. Oamenii, [illegible] de perspectiva foamei, renunțară cu greu la [illegible] și pescuit pentru a pregăti corabia să pornească în larg. Căpitanul trebui să-și folosească toată autoritatea și să le arate amenințarea ce atârna deasupra lor, soarele coborând spre orizont. La plecare sparseră gheața cu [illegible] până la o jumătate de milă de mal. La ieșirea din fiord, Căpitanul observă banchiza care se apropia încet de ei dinspre îndepărtările orizontului nordic.

Aceasta le lăsă timp de trei zile un canal liber de vreo zece mile. Parcurseră spre sud cam două sute de mile cu vânt în pânze, păcălind aisbergurile. Căpitanul, la care adevărul ținea loc de politică, nu le ascunse oamenilor săi că, în pofida unei navigări favorabile, o distanță de patru ori mai mare îi despărțea de punctul de plecare

Frigul se înteţi, banchiza se formă în spatele lor, iar apoi de jur-împrejur. Acest răgaz fu de scurtă durată. Fiecare noapte le aducea un ger fioros. Având experienţa călătoriei care îi adusese din Kirkesund, reuşeau să se descurce cât de cât, cu ajutorul lămpilor cu grăsime de focă, aprinse la adăpostul velelor ce acopereau puntea, care formau deja un acoperiş de gheaţă. Omul de veghe trebuia schimbat la două ore, altfel ar fi murit de frig. Şarpele Scurt a fost prins în gheţuri în ziua de Sfânta Ingrid (2 septembrie), după ce parcursese patru sute de mile distanţă faţă de Ţara fără Case. Se aflau la şase sute de mile de ţinta finală, cam la 72° latitudine nordică.

La căderea serii, cei doi oameni pălăvrăgeau pe gheaţă.

– Unde a fost văzut marele umiak?

– Eram la vânătoare de foci la gaura din banchiză, spuse cel mai tânăr.

– Unde a fost văzut marele umiak?

Niciodată nu se dădea un răspuns direct, de teamă că vor lăsa impresia de lăudăroşenie şi că vor supăra Spiritele.

– Am aşteptat aproape o zi întreagă până am ucis o focă, spuse cel mai tânăr.

– Umiak, umiak!

Şi, din nou:

– Umiak! Umiak!

Întrebarea se transforma într-un refren, apoi, curând, în subiectul unei întreceri verbale.

– Umiak! Umiak! rahatule tânăr, strigă cel mai vârstnic. O să spunem unde l-am văzut pe umiak?

– Umiak! Umiak! rahat bătrân, strigă tânărul vânător, mai mare.

Nu era vorba despre corabia tradițională a femeilor, care nu ar fi putut să se afle acolo, pierdută pe banchiză. Marele umiak era altceva, pe care tânărul vânător îl amintea fără a-l descrie, pentru a-i întărâta pe bătrâni. Câinii mârâiau și lătrau în somn, cu botul sub coadă.

– Lăsăm în seama celor mai în vârstă grija de a ghici.

Schimburile de vorbe de ocară – rahat bătrân, rahat tânăr – continuară până târziu în noapte. Tânărul vânător cedă în cele din urmă arătând cu degetul într-o direcție, pe care o vor ține călăuzindu-se după încrețiturile zăpezii pe gheață, perpendiculare sub vântul puternic. Marele umiak se afla la o jumătate de noapte de mers pe jos. Această înștiințare pricinui strigăte de bucurie și agitație. Oamenii descărcară săniile și ascunseră carcasele de focă sub blocurile de gheață. Începură să descâlcească hamurile câinilor. Cu mâinile goale și cu dinții, în frigul acela, era o muncă grea. La lumina lunii, săniile se urniră încet în relieful haotic al banchizei. Oamenii mergeau repede, cu pași mici, pocnind din bici. Se opriră pentru a se sfătui, atunci când tânărul vânător spuse că se apropiau de locul unde marele umiak le-ar fi putut auzi zgomotul. Oamenii mestecară în tăcere slănină de focă înghețată. Unii se ușurară pe gheață, ținând câinii la distanță de un bici, de teamă ca aceștia să nu se intereseze cu prea multă lăcomie de mirosul puternic dintre picioarele lor. În căldura colibelor de iarnă, la lumina lămpilor cu ulei, râdeau de multe ori de nefericiții care, uitând a se feri, fuseseră mutilați de câini,

devenind bătaia de joc a femeilor. Întrecerile verbale în care își găseau distracția principală anunțeau în acest caz de limba câinelui care, după satira ascuțită a cântecelor schimbate de adversari, înlocuia sexul mutilaților. „Limbă! Limbă! Tu lingi, în loc să pătrunzi", spunea unul. Și celălalt: „Dinți de câine! Dinți de câine! Pântecele femeii tale mușcă în loc să te primească!" Femeile râdeau, descoperindu-și maxilarele tocite de mestecatul pieilor.

Dar acum bărbații nu râdeau, iar cuvântul era ținut spre faptă. Își împărțeau rolurile, ca la vânătoarea de urși. Cel mai bătrân va păzi câinii, care aveau pentru biciul lui un respect garantat de cicatricile lăsase pe bot, urechi și coadă. El îi va împiedica să devoreze pielea hamurilor și alimentele. „Rahat tânăr" le va arăta calea, pe care o va recunoaște la lumina lunii și după încrețiturile zăpezii, iar apoi după urmele de pași. Și-au împărțit harpoanele și arcurile înainte de a aluneca în noapte.

Când se trezi Căpitanul, ochii săi abia întredeschiși văzură sub carcasa răsturnată a Șarpelui Scurt o lumină anormală. Razele soarelui, atingând orizontul, pătrundeau în adăpost între bordura vasului și gheața banchizei pe care vasul fusese răsturnat, chila fiind în aer. Căiit de experiența de anul trecut, echipajul avusese grijă să astupe această întredeschidere cu butoaie, pachete, lăzi cu alimente și blocuri de gheață, care acopereau la exterior bucățile de pânză groasă, așezate ca o fustă și legate în jurul carcasei cu funii înnodate, trecute prin găuri care străpungeau

el aţa. Or, atât alimentele, cât şi bord[illegible] nu mai erau susţinute decât de blocuri de gheaţă.

Căpitanul nu pierdu timpul să-şi numere oamenii şi se strecură afară. Trei cadavre [illegible] zăceau în bălţi de sânge îngheţat. Braţe, picioare, capete fuseseră tăiate, aparent cu lovituri de [illegible]. Căpitanul îi trezi pe supravieţuitori [illegible] oamenii, şi, după ce misiunea în tăcere [illegible] întâmplării, se sfătuiră asupra a ceea ce era de făcut. Patru oameni, printre care şi Căpitanul, vor pleca în căutare de vânat. Vor lua arme pentru a vâna şi piei pentru a ridica un cort. Ceilalţi doisprezece, printre care şi cârmaciul, vor rămâne în adăpost în corabia sfărâmată, aşteptând întoarcerea tovarăşilor plecaţi. Căpitanul respinse cu un gest problema hranei pentru aceşti oameni care, bizuindu-se doar pe noroc şi fără a se îndepărta, nu vor găsi vânat. Temându-se că vor fi prea încercaţi sau neliniştiţi de mişcările celor care dormeau, atacatorii lăsaseră un butoi cu grăsime de focă cu care vor alimenta lămpile, ca să nu moară de frig.

Căpitanul îi întrebă în legătură cu direcţia pe care aveau s-o aleagă. Ulf Jonsson aminti ce îi învăţase tradiţia. Trasă o cruce pe gheaţă şi propuse să se tragă la sorţi prin numărătoare (Sfinte Paul! Sfinte Olaf! Sfinte Jean!) acel braţ al crucii care le va arăta unde se găseşte vânatul. Aşa se proceda pe valea natală când plecau iarna la vânătoare de iepuri. Ceilalţi aprobară. Căpitanul explică liniştit că o numărătoare nu putea înlocui raţionamentul.

– Dar am desenat o cruce. Dumnezeu va hotărî.

– Domnul nu se interesează de locul unde vom vâna noi, spuse Căpitanul. Ne lasă pe noi să alegem.

– Dar crezi că este interesat de viața sau de moartea noastră? întrebă Ulf.

– Firește, zise Căpitanul.

– Ei bine, dacă ne înșelăm, suntem niște oameni morți. Așadar, Dumnezeu ne va indica încotro să mergem.

Marinarii erau de acord. Căpitanul, om mai degrabă al faptelor decât al credinței, era pentru raționament. Spre miazăzi fugeau animalele la apropierea iernii. Spre miazăzi vor întâlni ghețuri mai subțiri, bune pentru vânatoarea focilor la copcă. Spre miazăzi se îndreptau și urmele jefuitorilor. Dacă era o nesocotință să-i caute pentru a se răzbuna, puteau să-i urmărească de la distanță, deoarece în acea direcție vor ridica corturile pentru a vâna. Vor merge așadar spre miazăzi. Oamenii aprobară, după ce se sfătuiră din priviri. Atunci Căpitanul îl chemă pe Dumnezeu în ajutor, în ciuda nepăsării pe care zicea că o nutrește acesta în privința direcției de urmat. Firește că Dumnezeu dorea supraviețuirea credincioșilor pierduți pe banchiză și amenințați de păgâni mai feroci decât fiarele sălbatice. Păgânii le furaseră toată hrana adunată cu atâta trudă. Dar lăsaseră în urmă și trei trupuri mutilate. Căpitanul vedea în aceasta un gest al Providenței. Făcu pentru echipaj următoarea socoteală. Doisprezece oameni, printre care și cârmaciul, vor rămâne la adăpostul carcasei răsturnate, în timp ce alți patru vor merge la vânătoare. Aceștia patru, care trebuia să fie bine hrăniți cât timp nu vor fi găsit vânat, vor lua resturile uneia dintre victime, frigul

menținându-le în bună stare, și le vor trage p[illegible]n [illegible] de [illegible]nu din piei înghețate. Vor lăsa deci pe [illegible] două cadavre, a căror greutate era în jur de două sute cincizeci de livre. Pentru doisprezece oameni adăpostiți și fără ocupație, cărora lampa cu ulei le va da puțină căldură, iată că va fi o livră de persoană pe zi, pentru mai mult de două săptămâni de supraviețuire, scăzând ca pierderi o cincime, pe care foamea, dacă dura, i-ar fi făcut s-o consume cu de-a sila. Fără a spune nimic, Căpitanul se gândi că era puțin probabil ca toți să supraviețuiască atâta timp. Moartea, lovindu-i pe câțiva, va crește rațiile celorlalți: dacă era nevoie, aceștia vor mânca morții. Căpitanul spuse toate acestea cu mult calm. Un singur om se puse pe plâns, iar Ulf Jonsson se întoarse să vomite. Amândoi au fost muștruluiți de tovarășii lor, care le reproșară ca uitaseră că și Hristos își dăruise trupul drept sacrificiu; și, mai mult, o făcuse viu și cu sângele cald. Cârmaciul, care rămânea șeful micii trupe, hotărî că vor mânca totul înghețat, deoarece înțelesese că, în lipsa preparării și savorii, dezgustul va fi mai mic. La aceste vorbe, Căpitanul se gândi că acest cârmaci era demn de a fi șef și că i se putea încredința răspunderea echipajului.

Căpitanul și cei trei tovarăși ai săi se îndepărtară către sud. Ulf Jonsson se dovedi curând o alegere proastă pentru această expediție a ultimei șanse. Se plângea tot timpul și rămânea în urma. Căpitanul se miră, deoarece, fără a fi un marinar nemaipomenit, Ulf își făcea bine treaba la bord, unde forța sa la vâsle era apreciată de tovarășii săi. Chiar pe această forță se bazase alegerea Căpitanului: dar fibra morală lipsea, după cum aveau să demonstreze cele ce urmează. Merseră trei zile

fără a mânca. Căpitanul socoti că străbătuseră o distanță mai mică de douăzeci de mile, dar nu zise nimic, pentru a nu-i face să-și piardă speranța. Era atent să meargă înaintea lor, drept exemplu, de rușine sau de teamă. Nu se întorcea niciodată și nu-i aștepta decât la căderea nopții, astfel că ceilalți înțeleseră că dacă nu-l urmau, își vor pierde, odată cu șeful, direcția și viața. Înaintarea pe banchiză era o tortură. Blocuri de gheață, crevase, troiene și munți de ghețuri făceau din fiecare pas o sarcină istovitoare, copleșitoare din perspectiva repetiției nedefinite. Cum mergeau spre sud, soarele, reflectat de gheață într-o sclipire nemiloasă, le ardea pielea înghețată a feței, care curând se transformă într-o plagă, din care atârnau fâșii însângerate. Nu se unseră cu grăsime de focă, pe care o păstrau pentru a se încălzi noaptea sub pieile din care făceau un cort rudimentar. La toate acele rele se adăuga orbirea pricinuită de zăpezi. Partea interioară a pleoapelor îi mânca înfiorător, iar lumina soarelui le pătrundea în ochi precum acele înroșite în foc. Căpitanul le dădu exemplu mergând cu capul în jos, fără a privi orizontul, și înnodând în jurul capului o bentiță din țesătură smulsă din tunică și găurită în două locuri. Astfel lumina era mai puțin crudă, dar pleoapele rămâneau umflate și dureroase; curând apăru și puroiul.

În dimineața celei de-a patra zile, când mersul li se încetinise tot mai mult, foamea îi sili să mănânce carne omenească. Smulseră fâșii înghețate cu vârfurile săgeților, atenți să nu atingă măruntaiele, pentru care nutreau cea mai mare scârba. Aceste rețineri urmau sa dispară odată cu înteţirea foamei, în afară de Ulf Jonsson, care

refuza cu încăpățânare să se hrănească și care doar la vederea cărnii de om avea grețuri cumplite. Se culcă pe gheață și spuse răspicat că, și de-și va pierde sufletul, el nu va merge mai departe. Tovarășii săi, neputând să-l convingă să se scoale, îl chemară pe Căpitan în ajutor. Acesta făcu cale întoarsă, se opri lângă Ulf Jonsson și, apucându-l de mijloc, îi jură că nu aveau mai mult de două zile de mers până a ajunge la apă și a da de foci. Ulf îl rugă: nu se putea să sape o copcă în gheață și să pescuiască? Primea pește crud, cu condiția de a-l lăsa să înghețe. Căpitanul îi zise că gheața era prea groasă și că aveau să moară trudind înainte de a putea străpunge banchiza dintr-o parte în alta, asta presupunând chiar că, printr-un noroc improbabil, s-ar afla deasupra vreunui banc de pești. Ulf Jonsson se chirci pe gheață și începu să sape cu mâinile goale, plângând. Curând mâinile i se transformară în cioturi sângerânde. Căpitanul îl amenință atunci că îl omoară pe loc, mai degrabă decât să-l lase să le pună bețe în roate și să-i demoralizeze.

– Și îți vom înfuleca cadavrul, dacă foamea ne va sili.

Ulf găsi în această amenințare forța de a continua până la căderea nopții. Dar, neputând închide un ochi, tulbură și somnul tovarășilor săi, gemând neîntrerupt. Curând, disprețul și ura înlocuiră la acești oameni duri bunăvoința pe care o simțiseră la început pentru Ulf Jonsson, iar Căpitanul, care dormea iepurește, se întinse lângă el pentru a-l apăra. Întrucât, chiar dacă era gata să-l sacrifice pe Ulf pentru a-i salva pe ceilalți, nu dorea ca o crimă să le tulbure expediția. În ciuda lămpii cu grăsime de focă, cortul improvizat lăsa

să pătrundă un frig intens și niciunul nu avea altceva pentru a se înveli decât propriile veșminte. Dimineața se sculară sleiți de frisoane. Sudoarea înghețată îi acoperea ca o carapace. Starea și purtarea lui Ulf se înrăutățiră. Mergea așa de încet, oprindu-se atât de des, încât în mai puțin de o oră tovarașii lui se găseau cu o jumătate de milă înaintea lui. Se așeza atunci pe o ridicătură și îi ruga să se întoarcă să-l ia. Alteori se întindea pe una dintre pieile înghețate pe care le foloseau ca sănii de încărcătură, cerându-le să-l tragă. Ceilalți îl goniră de pe sanie, lovindu-l cu picioarele, de l-ar fi omorât, dacă n-ar fi intervenit Căpitanul. Uciseră o pasăre, rămasă în urmă la migrație, pe care o pândeau de câteva ore, în timp ce se rotea în jurul lor în cautare de hrană. Căpitanul, care rămăsese lângă ei pentru a nu se produce vreo gâlceavă de la împărțirea modestei prăzi, îi dădu întâietate lui Ulf Jonsson, în ciuda împotrivirii celorlalți doi. Ulf încercă să bea sângele, dar îl vomită. Spuse că nu va putea mânca decât ficatul. Căpitanul smulse ficatul și-l întinse lui Ulf, care îl puse în gură, păstrându-l câteva clipe fără a reuși sa l mestece, și-l scuipă vomitând. Unul dintre cei doi îl înhăță cu lăcomie și-l înfulecă. De-abia atunci Căpitanul se hotărî să-l sacrifice pe Ulf pentru izbânda expediției. Ulf se culcase pe gheață, lăsându-și tovarășii să se îndepărteze și chemându-i apoi cu urlete, când încă mai puteau să-l audă. Căpitanul se întoarse, îngenunche lângă Ulf și-l întrebă dacă era adevărat că nu va merge mai departe cu niciun chip. La răspunsul afirmativ, Căpitanul îl lovi cu un bloc de gheață și-i împlântă cuțitul în inimă. Spuse în grabă rugăciunea celor pieriți pe mare și continuară marșul spre miazăzi.

Se apropia noaptea. Căpitanul, singur, la două mile în fața oamenilor săi, ajunse la gheața proaspătă, care se rupse sub el. Se întoarse spre mal înotând, spărgând stratul subțire de gheață până ajunse la unul destul de gros și solid pentru a-i suporta greutatea. Crezu că va muri de osteneală încercând să urce pe banchiză. Cârpele care îi ținuseră loc de mănuși înghețară pe loc, împiedicându-l să se agațe de asperitățile banchizei. Pentru a se cățăra, sparse cu multă trudă gheața de pe cârpe, izbindu-le de suprafața banchizei, dar simțea cum forțele i se risipesc în apă, iar degetele îi erau deja prea țepene pentru a se ține de fisurile ivite la îndemână. Reuși totuși să apuce cuțitul – același cu care îl ucisese pe Ulf. Îl înfipse în gheață, la nivelul capului său. Ținând mânerul între palme și ajutându-se cu mișcări puternice de picioare, reuși să se urce pe burtă. Își dădu seama cu groază că se găsea pe o insuliță de gheață, pe care un canal care se tot lărgea o despărțea de banchiză, de tovarășii săi și de adăpostul pe care trebuiau să-l înalțe pentru noapte și care, cu lampa sa cu grăsime, era singura nădejde de supraviețuire. Insulița, împinsă de curent, se îndepărta spre sud; canalul se făcu un mic braț de mare și, în ciuda beznei, Căpitanul putea măsura înaintarea sa la trecerea pe lângă aisbergurile pe care le depășea. Dădu ocol refugiului său, a cărui suprafață nu întrecea câteva sute de picioare pătrate, astfel încât, apropiindu-se de margine, se apleca spre mare sub greutatea lui. Așa că nu putea nici măcar, într-un efort minim la care se gândise, să-și folosească arcul ca vâslă pentru a putea da o direcție insulei plutitoare. Foamea și frigul îl făcură curând să uite de teamă. Auzi zgo-

motul făcut de o focă, dar renunță s-o ochească în întuneric, temându-se că va pierde una dintre puținele săgeți pe care le avea în bandulieră, în minuscula tolbă. Și, chiar dacă ar fi ținti-o din prima lovitură, cum ar fi cățărat-o pe gheață? Nu-i rămânea decât să-și aștepte moartea, așezat în centrul insuliței, care se tocea la fiecare lovitură de bucățile de gheață plutitoare. Undeva, în urma lui, tovarășii săi vor aștepta apa fără ghețuri pentru a putea pescui și vâna. După adunarea proviziilor, vor avea ei oare forță pentru a se întoarce la adăpostul în care îi aștepta restul echipajului? Căpitanul își analiza soarta cu o detașare tulburată doar de neliniștea pe care o simțea pentru oamenii săi. Chinuit de gânduri, simți cum se înmoaie vântul. Începu să cadă zăpada. Căpitanul își construi un adăpost din blocuri de gheață, se culcă și adormi. Se trezi sub lumina albăstruie a zilei, filtrată prin blocurile de gheață care fuseseră sudate de zăpada înghețată și Căpitanul se văzu blocat într-un sarcofag strâmt. Încercă la început să iasă cu lovituri de picioare, dar picioarele lui n-aveau niciun pic de forță. Observă că nu putea simți nimic și înțelese că degeraseră. Milimetru cu milimetru, reuși să apuce prețiosul cuțit, atârnat în partea dreaptă cu o curea de piele. Acest efort, care dură o oră, făcu să se topească sudoarea înghețată care îl învelea sub veșminte ca o cochilie. Ținând cuțitul cu mâna dreaptă, săpă în gheața amestecată cu zăpadă înghețată în jurul brațului stâng, pe care reuși să și-l elibereze. Astfel izbuti să ia cuțitul în mâna stângă și încercă fără să reușească să sape în peretele din spatele capului. Brațul său stâng fiind lipsit de forță, se gândi să-l folosească pe cel drept, mai puternic. Apucă

[illegible] f[illegible]indu-l pentru a-și [illegible] cu stânga. [illegible], dar acum foamea îi zădărnicea [illegible] ajungea până la [illegible] trecuse când începu să [illegible] lui ținând cuțitul cu [illegible] evolueze înspre celălalt [illegible] pietrele, așchiile de [illegible] cuțit, deoarece în caz contrar, acestea l-ar fi sufocat și orbit.

[illegible] clipa următoare zări cerul [illegible] capului, ridicând privirea mai-mai să-și [illegible]. Dar lupta pentru a-și elibera [illegible] mormânt de gheață [illegible] doar spre dimineață, târziu, [illegible] împletiți, pe zăpadă. Avu parte [illegible] prin voia vântului și a [illegible] gheață ajunsese din nou [illegible] lipindu-se de aceasta! Nu mâncase de [illegible] zile. Începu să se îndrepte spre nord, pentru [illegible] pe tovarășii săi. Cățărându-se cu mare [illegible] pe un neveu, când pe un bloc de [illegible] orizontul de jur împrejur, cu teama [illegible] fără [illegible] vadă, dat fiind [illegible] urma eră nici insulița de [illegible] nici banchiza. Picioarele sale, [illegible] degerării, nu-l făceau să sufere, [illegible] îl făcea mereu nesigur. Își [illegible] se trezi sub [illegible] pentru a-l adăposti, îl [illegible] supraviețuitori, care îl [illegible]. Înfulecă fâșiile de carne [illegible] poftă, dar, amintindu-și de peri-[illegible] după o foame îndelungată, [illegible] abținu. Cel mai greu lucru abia urma.

Unul dintre picioarele degerate ale Căpitanului se cangrenase. Devenit enorm, cât un cap de om, mirosea îngrozitor. Din grija de a nu se îngreuna prea tare, nu luaseră cu ei satârul. Căpitanul dădu ordin unuia dintre oameni, cel mai ușor, să așeze cuțitul transversal la baza degetelor și să blocheze pe pământ capătul lamei, apăsând cu toată puterea. Ordonă celuilalt să sară pe mâner cu picioarele împreunate. Degetele secționate țâșniră. Căpitanul, căruia îi dăduseră să strângă între dinți fâșii de piele de animal, gemu ușor fără a se ruga lui Dumnezeu.

Această metodă, spuse el, era mai puțin crudă decât cea folosită de publicani în Așezarea din Noua Thule, prin care putreziciunea cărnii era devorată de șobolani închiși într-o cușcă de stuf, așezată în jurul membrului bolnav.

În timp ce așteptam întoarcerea Căpitanului cu disperare, în[illegible] de limitele credinței, am dat, în [illegible] i V[illegible] ordine menite a reforma moravurile, corupte de mizerie și de comerțul publicanilor.

În primul rând, m-am aplecat cu atenție asupra sărăciei veșmintelor sau, mai bine zis, a zdrențelor lor, deoarece cei mai puțin nenorocoși dintre ei erau acoperiți doar de cârpe. Lâna lipsea din cauza împuținării [illegible], cele câteva oi, pe care meșteșugul păstorilor înțepeniți de frig le mai făcea să reziste, dădeau rărituri de lână, iar meșteșugul țesătorilor se pierduse în folosul femeilor publicane obișnuite [illegible] argăsească cu saliva lor piei a animalelor marine. Cerul și razele Grației, fără îndoială primite de la Eminența Voastră erau [illegible] trimise aici pentru a le transporta, [illegible] ca acele blănuri păgâne să fie ținute pentru nelegiuirile din care ieșiseră, bunii noștri creștini ar fi preferat să piară de frig în lâna, devenită rară, moștenită de la Mielul Salvator decât să își ofere trupurile descărnate contactului puturos cu aceste jupuituri prost curățate de o slănină râncedă. În cele din urmă, publicanilor înșiși le venea greu să pescuiască acele animale apocaliptice pe țărmurile pe care le părăsiseră. Am găsit că și mai potrivnic legii divine și bunului-simț era obiceiul nefast al glugilor lungi, localnicii risipind în găteli și orgolii

cesare o lână care ar fi servit în mod real p... mu folositor la a se apăra de frig și de vânt. E... un lucru foarte curios această ... zadarnică de podoabe, când lipsesc tocmai ... necesare traiului. Eminența Voastră va vedea în această pasiune lucrătura Celui Viclean. Se... lui face să se dea uitării primele nevoi, cum ar fi cea a mântuirii, în folosul celor ... ratice, ca acela al veșmântului și al împodobirilor corporale. Nu-i vedem oare pe ... din Orient, chiar pe negrii din Afri..., ... a mai ... lăcuste, găurindu-și în schimb buzele ... coral și plantându-și perle în dinți? Sau ... ânii atârnând ca un burduf gol ... a le hrăni copilul, alungându-... îngrămădire de coliere de arama ... ciților, uitați ca podoabele, deșertă... trebuie, pentru a nu-l huli pe Dumnezeu, ... doar apanajul celui bogat! Deoarece ... tatea gătelii sale nu-l lipsește de cele trebuinc...; el știe să-și distribuie venitul în proporții c... acopere toate nevoile. Are dreptul să se ... doar cel a cărui masă este ticsită. Dar ... cazul amărâtelor mele mirare. Acest ... de la strămoșii noștri și pierdut, ... câtorva vai din Islanda, în vremu... Sfântul Reverien a încetat să-i mai ... Prinții de Gonzague, a fost ... gluga până la ceafă pentru ... ales al ... acesta a trecut și la țărăncile simple ... ... pier... și jumătate ... Dar ... ... Lunii, pe ...

şi, în ziua în care scriu aceste cuvinte, copiii poartă sub coc lână lungă de trei picioare[10], bărbaţii şi femeile de patru, care le împiedică mişcarile şi biciuiesc aerul sau apa când dau din cap. Ţi se face milă să le vezi ochii din care se scurge puroiul şi obrajii scofâlciţi sub aceste tichii enorme, ca şi cum aceşti nefericiţi ar căuta astfel să-şi compenseze chinurile. Am interzis aşadar, pentru lauda lui Dumnezeu, să se mai poarte glugi alungite pe spate de mai mult de şase degete. Am dat poruncă să se taie orice depăşeşte această lungime. Am înfiinţat în catedrală un atelier pentru tinerele fete, sub conducerea înţeleaptă a unei virgine vârstnice, după cum spune chiar ea, pentru a destrăma lâna veche, a ţese şi a coase halate şi pelerine. Fetele au învăţat repede meşteşugul bunicilor lor şi au făcut lucruri frumoase pe care le-am dat celor mai nevoiaşi, deşi unii ar fi vrut să facă comerţ cu ele. Dar, la urma-urmelor, cu ce ar fi putut să le plătească? Cu nişte oi a căror lână rărită n-ar fi fost de-ajuns pentru asemenea lucrări şi din care nu mai rămăsese decât pielea de pe os? Cu câteva monezi de aur dobândite în urma comerţului cu patria, pe care nimeni nu le mai voia de la încetarea acelui comerţ?

Cei mai orgolioşi au vociferat împotriva ordinelor mele de cumpătare; alţii au încercat să se sustragă, ascunzând în păr manşoanele interzise. Am pus să fie biciuiţi şi unii, şi ceilalţi.

În al doilea rând, am pus suflet în a-i apăra pe copii de cruzimea părinţilor, urmare obişnuită

[10] Se referă bineînţeles la vechea măsură englezească, echivalentă cu 0,324 m (*n.t.*).

a celei mai josnice sărăcii. Pentru
ajutorul religiei învățăturile
m-au îndrumat în a pune capăt a
alimentară, dacă îndrăznesc să spun
ne, sacrificându-l pe tiu pentru
tatălui, salvând-o pe mama prin
fiecei ce viitor puteau să aibă lec
Voastre și ale Evangheliei dacă cel
moare înaintea celui mai bătrân.
menite să piară înainte de a fi
a concepției, locul mamelor lor,
acest fel ordinea voită de Dumnezeu
treabă dacă Sfinții Evangheliști
doctorii, care au dat lămuriri atât
vorbi în pustiu! Am interzis a
copiilor, obicei atât de
mizere, imitat de la publicani, în
barbar. În timp ce la noi copilul
are o șansă să supraviețuiască
zeu, fie că este dat în secret
lăsat la adăpostul unui portic sau
coș căptușit cu tărâțe și mușchi
enoriași au luat de la publicani obiceiul
copilul gol pe gheață sau chiar
îngrămădire face din acest fals
morții și a mormântului. Astfel
un ajutor neașteptat nu va sosi să
poporului pe acela de care au vrut
a nu trebui să-l hrănească. Unii
bunăvoință, lăsând o bucată de
gura copilului, pentru a-l face
l-ar dezgropa că părinții lui nu
Am hotărât, dimpotrivă, ca
ultima limită trebuie să-i
de foame pentru copiii

amărâta hrană, prin propriu-i sânge. Am ajuns până acolo încât am aprobat ca tinerii, dacă ajungeau la limita supraviețuirii, să-și constrângă părinții și bunicii, în cazul în care vârsta i-ar fi făcut întru totul nefolositori, la un exil definitiv în ghețurile din Țările de Sus, de unde nimeni nu s-a mai întors vreodată. Aceste hotărâri nu le-am luat fără mustrări de conștiință, gândindu-mă că încalc cea mai solemnă dintre poruncile voastre. Adică să încurajez într-un anume fel paricidul, chiar și din cauza celei mai mortale nevoi, iată ceea ce nu se potrivea deloc cu respectul datorat împătritei paternități din care m-am format: aceea a tatălui meu carnal, banal instrument de paternitate; aceea a Dumnezeului nostru, Tatăl tuturor; cea a Eminenței Voastre, fără care n-aș fi fost nimic; și, în sfârșit, cea a Prea Sfântului Părinte, datorită căruia sunt puțin din ceea ce sunteți. O rog pe Eminența Voastră să mă creadă că mă limitam doar la a reproduce sacrificiul Tatălui suprem pentru copiii săi, care a mers până la a oferi drept hrană propria sa carne. Foamea are înțelepciunea ei, iar frigul, propria milă. Cel Viclean a vrut și Cel Veșnic a îngăduit să merg să găsesc și pe una, și pe cealaltă printre publicani. La aceștia, într-adevăr, de-ndată ce infirmitatea vârstei îi face incapabili să mai vâneze și să pescuiască, nemaiputând să arunce harponul, nici să tragă de rame, bătrânii sunt poftiți să părăsească locuința și să meargă în pustiul de gheață din Țările de Sus, cu fermitatea de neînduplecat pe care o inspiră în același timp neputința lor și vocea sângelui. Acești bătuți de soartă pleacă fără să spună un cuvânt, fără a-și lua rămas-bun, fără părere de rău, pentru a deveni prada lupilor, cărora se dau de bunăvoie,

sau a frigului, căruia îi cer somnul veşnic. Astfel, un obicei păgân a devenit o salvare pentru creştinii mei. A trebuit chiar să le domolesc zelul, deoarece am surprins printre cei mai înfometaţi pe unii care-şi goneau părinţii cu pietre, după ce le-au crăpat ochii pentru ca aceştia să nu mai găsească drumul înapoi. Îl rog pe Dumnezeu şi pe Eminenţa Voastră ca această barbarie, urmare a depăşirii ordinelor mele, să nu cadă pe capul poporului din Noua Thule.

În al treilea rând, am stârpit în Aşezare oribilul simulacru al spânzurării la care se dedau copiii în joacă, în mod obişnuit. Fie ca Eminenţa Voastră să mă înţeleagă: nu era vorba, pentru aceşti micuţi nefericiţi, de a se juca pedepsindu-i prin spânzurare pe asasini, hoţi şi sodomiţi, pe care în închipuirea lor i-ar fi vânat, înainte de a-i da pe mâinile unui călău imaginar. Chiar dacă acest joc ar fi fost cu totul nevinovat, cu ceva folos pentru mântuirea sufletului, învăţându-i că o crimă atrage după sine pedeapsa, şi chiar dacă jocul s-ar fi terminat întâmplător sau în nebunia unui amuzament crud printr-o moarte adevărată. Copiii din Gardar se dedau unei deprinderi de o altă perversitate. Am înţeles din confesiunile lor şi din cuvintele încurcate ale lui Einar Sokkason că se spânzurau ei înşişi sau îi puneau pe tovarăşii lor să-i spânzure, pentru a simţi, prin dispariţia treptată gândirii, vertijul apropierii morţii, care, zic ei, este provocatoare de extaz. Mulţi dintre ei, necrezând în veşnicie sau neavând această noţiune, nu sunt deloc fermecaţi de anticamera Raiului, ci de urcarea progresivă a umorilor spre cap, care provoacă o ameţeală asemănătoare cu efectul unei

beri prea tari sau cu efectul acelor frunze ameţitoare, înţepătoare şi bune de mestecat, despre care au scris unii cruciaţi din Orient.

Două cauze m-au făcut să condamn această deprindere nelegiuită: pentru primejdia, mai întâi, care ameninţa viaţa copiilor, prin dorinţa nesăbuită de a prelungi spânzurarea sau prin nebăgarea de seamă a tovarăşului de joacă, însărcinat a pune capăt jocului dezlegându-l pe spânzurat; dar mai ales pentru falsa dorinţă de a ajunge fără a muri în paradisul trupurilor, cerând ameţelii să înlocuiască virtutea şi nebuniei de o clipă să înlocuiască lucrările unei vieţi întregi. Să pedepsesc o nelegiuire atât de ciudată n-a fost deloc uşor. M-am abţinut de la a-i pedepsi cu moartea pe vinovaţi, deoarece ar fi fost ciudat să-i răsplătesc pe păcătoşi cu ceea ce căutau în păcat; în afară de faptul, chiar întemeiat, că mi-era greu să omor copii care, copleşiţi de foame şi frig, nu mai aveau, vai, nevoie de mine ca să moară. M-am gândit la mutilarea unui membru. A unui picior nu putea fi vorba, nici a unei mâini, fie ea stânga, de teamă ca tinerii infirmi să nu devină povara poporului, atunci când munca celor mai puţin slăbiţi era importantă pentru salvarea tuturor. M-am hotărât să-i pedepsesc prin scoaterea unui ochi, pedeapsă destul de dură pentru a descuraja recăderea în păcat, dar prin care puteau să-şi păstreze neştirbită, cu excepţia poate a arcului, îndemânarea pentru vânătoare, pescuit, păşunat sau munca pământului.

În al patrulea rând, m-am ocupat de înăbuşirea felului în care micul nostru popor îşi rezolvă litigiile şi cârmuieşte ceea ce în alte părţi se nu-

meşte justiţie. Această justiţie mi a părut în mod viclean moştenită de la publicani, pe care îi vedeam cum protestează pe ascuns, într-un ungher al catedralei, chiar şi în timpul slujbelor pe care le reinstaurasem sau la adăpostul unor grămezi de turbă. Normanzii noştri, pe care frigul şi foamea îi făcuseră sclavii sclavilor lor, mai bine adaptaţi grozăviilor climatului, se luau încetul cu încetul după ei, amestecând totul şi cu puţin creştinism. Slăbirea Bisericii şi, în ciuda pretinsei puteri a lui Einar Sokkason asupra ţăranilor din jur, absenţa oricărei autorităţi civile lăsaseră loc liber practicii nelegiuite pe care trebuie s-o descriu Eminenţei Voastre. Cărei inchiziţii fără rug, cărui suveran fără sergent ar fi putut, la nevoie, să-şi supună gâlcevile dacă nu soluţionării prin vărsare de sânge după bunul plac al furiei, când nicio monedă de aur sau de argint nu mai exista pentru a-şi ispăşi vinile printr-o amendă justă? În faţa poporului strâns într-o adunare de judecată, se începea cu o numărătoare naivă, imitată de aceştia pentru copii sau trăgându-şi obârşia din străvechile legende publicane, în care Eminenţa Voastră va observa sfinte figuri presărate printre animalele păgâne pentru a le împodobi cu puţină sacralitate. Astfel că, înainte de a începe o aşa-zisă procedură de judecată pe motiv de încornorare (pricină de numeroase învrăjbiri, în ciuda f[illegible] care ar fi trebuit să domolească patimile), am [illegible] cele două părţi mustrându-se astfel, unul [illegible] vulturul şi celălalt morunul, într-un dialog cu rădăcini în natură:

VULTURUL: Am nişte frumo[illegible]
Şi urechea fină.

MORUNUL. Sfinte Reverien, susține mi cauza
Așezat pe o piatră,
Așezat pe o piatră.

VULTURUL. Sfânta Plectrude, pledează pentru mine,
Așezată pe o piatră,
Așezată pe o piatră.

MORUNUL: Fie ca Sfântul Révérien să-ți taie mustața
Și să-ți astupe urechea ta cea fină,
Așezat pe o piatră,
Așezat pe o piatră.

Cum se face că aceste suflete simple, lipsite de mult timp de luminile Eminenței Voastre și de cele ale augustului vostru predecesor, păstraseră amintirea Sfântului Révérien și a Sfintei Plectrude, dragi inimii mele, dar puțin invocați în creștinătate, este ceva ce las la aprecierea Eminenței Voastre a judeca. În pofida ciudatei digestii de care dădea mărturie un asemenea amestec și nelegiuiri barbare care marca ceea ce avea să urmeze ca procedură, am fost tulburat de urmele infime de cucernicie venite, peste vremuri, din groaznicele adâncimi ale pădurilor din Franța.

Dar nu era vorba, dacă pot îndrazni să mă exprim astfel în scris, decât de aperitivele judecății lor. Curând, cei doi rivali, în picioare în mijlocul asistenței așezate în cerc, recitau pe rând, în sunet de tobe, un șir de zeflemele șfichiuitoare. Nimic nu scăpa ironiei lor înțepătoare: nici înfățișarea adversarului, de la care nicio trăsătură dizgrațioasă nu scăpa comentariilor lor obraznice; nici mirosul, cel mai adesea neplăcut, capitol la care totuși

publicanii nu erau cu nimic mai prejos unul față de celălalt, la care neîngrijirea trupului lor, în care mizeria îi adusese pe normanzii noștri, contribuia cu sute de emanații, nici cusururile sufletești sau de caracter; nici măcar nefericirile datorate capriciilor sorții. Femeile părților veneau și ele cu refrenele lor în acuzarea bărbatului lor, susținând partea opusă atunci când doreau să se răzbune fie din cauza vreunei prestații carnale nesatisfăcătoare sau a unor mângâieri nepotrivite, fie pentru că fuseseră bătute sau împrumutate cu nerușinare vecinului. Pentru miros: *Analurshe, Analurshe*, adică „rahat bătrân“ în limba publicană, pentru o gură fără dinți: „Tu sugi, neputând să muști“, cu toate subînțelesurile licențioase, întovărășite de râsete generoase, pe care Eminența Voastră le va descoperi în spatele acestor mustrări; pentru vicleninicul comerț cu animale: „Nu-ți amesteca laptele cu cel al vacii tale“ sau „Nu ți băga membrul în dosul iepei tale; când se va ridica, te vei trezi atârnând“; vânătorul fără vânat, pescarul fără pește erau și ei înfierați în mod public, erau chemați copiii lor, cărora li se dădea în bătaie de joc un blid cu turbă, lungită cu apă de mare. Aceste ființe nevinovate își scuipau în față tații, incapabili de a-i hrăni cum se cuvine. Pedeapsa acestei bătălii în vorbe era crudă. Aceluia pe care asistența, prin râsete și glume răutăcioase, îl desemna ca învins nu-i mai rămânea decât un exil definitiv. Căci împrumutaseră de la publicani acest obicei, potrivit căruia niciun prieten, rudă, copil, vecin nu-i mai vorbea celui învins și nici nu-i venea în ajutor în vreun fel, acesta fiind în mod necruțător gonit din comunitate. În același timp cu onoarea și respectul, mai trebuincioase

decât sângele în viaţa unui popor atât de închistat în singurătate, nefericitul pierdea totul: casa, dreptul de alodiu, păşunile, animalele, copiii, sclavii şi nevasta. Durerea era cu atât mai mare cu cât, adeseori, trădarea alor săi fusese unealta însăşi a nenorocirii sale. Nu-i mai rămânea proscrisului decât imensitatea albă din Ţările de Sus. Astfel, moartea avea să termine ceea ce fusese început prin cântece.

Am avut, ca şi în cazul altor aberaţii criminale, multă frământare sufletească în a hotărî o pedeapsă care s-o elimine pe aceasta: cum să pedepseşti proporţional, adică tot prin moarte, un obicei care duce la moarte? Nu m-aş fi făcut eu unealta ajutătoare a ceea ce trebuia să condamn? Refugiindu-mă în rugăciuni, am primit de la Duhul Sfânt şi de la exemplul Eminenţei Voastre povaţa unui fericit şiretlic. Ordonanţa pe care am dat-o a fost ca cel câştigător să fie pedepsit cu moartea. M-am temut o clipă ca răutatea poporului să nu găsească vreo ieşire vicleană, adică să piardă în mod voit în loc să câştige, tocmai din cauza supliciului capital impus adversarului; am dejucat acest şiretlic prin câteva ruguri bine aşezate, unde i-am jertfit pe cei câţiva care voiseră să câştige pierzând. Sursa acestui mod de împărţire a dreptăţii a fost secată dintr-o dată: cine voia oare să câştige pentru a pierde? De atunci, judecata mea, adică cea a lui Dumnezeu, a fost singura care a mai procedat la pedeapsa exilului în Ţările de Sus.

În sfârşit, am interzis luptele de cai. Ca nişte ţărani muritori de foame să se distreze atât de uşuratic şi de costisitor, iată ceva ce mi s-a părut

împotriva credinței. Acești oameni ar fi trebuit să-și consacre meditației asupra morții lor atât de apropiate tot timpul liber pe care li-l lăsau, pentru relele deprinderi, prăpădul din natură și puținele lucrări ale câmpului, tot mai scurtate de frig. Unii se dezvinovățeau invocând inutilitatea crescândă a cailor, pe măsură ce gheața lua în stăpânire pământurile altădată arabile. Dar n-am fost de acord cu aceste motive: dacă într-adevăr caii deveniseră nefolositori pentru muncă, puteau fi mâncați, după ce vor fi fost puși cât de cât la îngrășat cu fân, având grijă a păstra câțiva armăsari pentru iepele de reproducere. În loc de asta, începând cu Duminica Floriilor și în toate celelalte duminici până în 18 octombrie[11], acești armăsari costelivi erau adunați într-o împrejmuire jalnică, în timp ce nu departe de acolo li se prezenta, spre a-i excita pentru luptă, vulva unei iepe în călduri. Pe vremea când încă se făceau schimburi, mi s-a spus că ghimbirul, adus cu mare cheltuială din celălalt capăt al lumii și zdrobit cu grăsime de urs, era pus, pentru a o încălzi și mai tare, pe acele părți ale iepei care nu se puteau numi secrete, deoarece, dimpotrivă, se sforțau să le expună în cel mai obscen mod cu putință. Armăsarii erau apoi așezați față în față, câte doi, înaintea unui public care îi încuraja prin aplauze și strigăte, în timp ce stăpânii fiecăruia dintre combatanți îi împboldea cu o bâtă introdusă într-un mâner din piatră ascuțită, după modelul vânătorilor publicane. Curgea mult sânge din sărmanele animale din cauza bâtei stăpânului lor, dar și, cum se înțelege de la sine,

[11] *Saint Luc* (fr.) – Sărbătoarea Sfântului Luca, unul dintre cei patru evangheliști.

din cauza mușcăturilor și loviturilor de picioare ale adversarilor. Am văzut în unele dumineci cadavrele armăsarilor cu măruntaiele scoase prin lovituri de copite, fumegând la apusul soarelui sub răsuflarea înghețată a sloiurilor, în timp ce copiii se jucau în măruntaiele calde sau din care făceau coliere. Hotărârea mea a fost luată într-o zi când, în timpul unei lupte, l-am văzut pe unul dintre stăpânii armăsarilor lovindu-l pe cel cu care se lupta calul său, atunci când l-a văzut pe al lui slăbindu-i forțele: Eminența Voastră va pricepe că o faptă atât de lașă este contrară și onoarei, și regulilor barbare ale acestor turniruri. Am văzut cu groază cum lupta dintre cai se termină cu cea dintre oameni. Stăpânii s-au apucat și ei să se bată cu ascuțișul bâtelor, cu satârele, înainte ca adunarea să ia partea unuia sau altuia și ca fiecare dintre ei să încerce să-i extermine pe cei din partea dușmană. M-am gândit la Împăratul Iustinian și faimoasa răzvrătire care a izbucnit în timpul curselor de cai, când a crezut că-și va pierde tronul, și mi-am luat inima în dinți, după exemplul Împărătesei Teodora, care, din prostituata și însoțitoarea de urși ce fusese înainte de a purta coroana bazilicală, a devenit sfânta care a salvat Imperiul. Echipat doar cu crucea mea pastorală, lipsit de protecția armată pe care mi-ar fi asigurat-o echipajul meu, de nu s-ar fi pierdut în ghețurile din nord, m-am năpustit printre ei, rugându-i fierbinte să mă jertfească pe mine și nu pe ei înșiși. Einar Sokkason, mai puțin simțitor decât mine la inspirația Teodorei, a căutat adăpost într-un grajd; am rămas singur împotriva tuturor, dar, în această primejdie, memoria dârzei împărătese mi-a îngăduit să readuc pacea. Einar Sokkason s-a lăsat

convins să interzică luptele de cai, cu ajutorul religiei și cu firavul sprijin care îi ținea loc de poliție. Astfel a fost abolit, din fericire, acest obicei rușinos, moștenit, după câte mi-au spus, de la strămoșii cei mai îndepărtați.

În dimineața următoare, pe când somnul ștergea durerea acelor frământări, un băiețel, care făcea pe lângă mine oficiul de paracliser și de servitor, a venit să mă anunțe că fusese văzut la orizont *Șarpele Scurt*. Când am ajuns acolo, poporul, adunat deja pe plajă, striga cu lacrimi de bucurie spre corabie, care, prin forța vâslelor, străpungea cețurile apei, unde domnea gheața și pacea lui Dumnezeu.

Ochii și trupurile marinarilor purtau urmele unor încercări nemaivăzute, care puteau fi întrecute doar de patimile lui Hristos. Trei dintre oameni fuseseră masacrați și tăiați în bucăți de niște tâlhari misterioși, care le jefuiseră toate produsele de vânătoare și de pescuit agonisite în Țara fără Case. Echipajul mâncase carne de om, chiar și în zilele de post, în timp ce o mică grupă mărșăluise spre miazăzi sub ordinele Căpitanului pentru a întâlni ape libere și vânat, nu fără a pierde un bun marinar. Am observat că un picior al Căpitanului era înfășurat într-un fel de manșon făcut din piele, cârpe și sfoară, de care atârnau ace de sânge înghețat. Trebuise, mi-a spus el, să-l amputeze din cauza puroiului, și niciodată n am putut afla mai mult, pentru că nu era genul de om care să caute compasiunea. Grupa trimisă la miazăzi ajunsese la capătul ghețurilor, după strania soartă a unui marș a cărui țintă dispărea fără încetare, și adusese pentru restul echipajului, rămas la corabia

răsturnată ca adăpost, slănină de focă în cantitate mare, chiar în momentul în care, în lipsa unor cadavre de mâncat, era pe punctul de a muri de foame. Curajul sublim de care au dat dovadă acești oameni în toate aceste pățanii este demn de a o tulbura pe Eminența Voastră până în adâncul sufletului, chiar dacă, după spusele Căpitanului, evlavia a avut puțină importanță în salvarea lor. Au tăiat cu ferăstrăul corabia în tot atâtea părți câte erau necesare pentru a face posibilă alunecarea pe gheață. Pentru acest transport ciudat au folosit piei de focă întărită și șlefuită cu urină înghețată. Înhămați precum vitele la acest gen de sănii, cărora le-au făcut patine din excremente, trăgând vasul făcut bucăți pe oceanul de gheață, hrănindu-se doar cu slănină de focă, au reușit să ajungă după multe zile la apă. Atunci au adunat bucățile corabiei, le-au legat, le-au asamblat, dând cepuri ca dulgherii de corăbii de pe timpul strămoșilor noștri, și s-au îmbarcat în carcasa astfel reasamblată. Dar vântul de miazăzi a fost destul de puternic și de potrivnic, reducându-le într-atât viteza încât au trudit la vâsle zi și noapte împotriva furiei valurilor, până la gurile de la Einarsfiord, unde, cu ajutorul lui Dumnezeu, au putut să atingă, întâmpinați de îmbrățișările noastre, portul de legătură.

Pe vremea acestor întâmplări a fost adusă în fața mea o tânără publicană în zdrențe, venită tocmai din adâncurile înghețate din Țările de Sus. Străbătuse, mi s-a spus, în genunchi împrejurimile satului, fără a băga în seamă prundișul aspru, gemând și rugându-se fierbinte pentru iertarea păcatelor pe care nu le comisese. Era în aceasta o

evlavie neobişnuită pentru o fată din rasa ei. Povestea ei era de suferinţă şi de moarte, cu nimic mai prejos decât cea pe banchiză şi pe apă a Căpitanului şi a echipajului lui. Mi-a fost greu să descâlcesc iţele cu ajutorul lui Einar Sokkason. Atrocitatea amintirii făcea ca în mintea ei să domnească multă confuzie, iar jargonul în care vorbea era aproape de neînţeles, amestec murdar între limba veche a strămoşilor noştri şi graiul satanic al publicanilor. Pentru a pune cât de cât ordine în cele ce povestea şi mişcat la culme de cele auzite, am încercat să fac să cadă asupra ei dulcea mantie a milostivenici divine. Am pus să i se dea turtă de arpacaş, pe care am drămuit-o cu zgârcenie, cunoscând pericolul unei îndestulări bruşte după o foame îndelungată. Ea gemea de plăcere băgând în gură fărâmiturile de turtă, pe care i le întindeam drept prescură, deoarece, suflet cumsecade şi blând, voia să rămână în genunchi în faţa mea. S-a întors la graiul publican, eu fiind nevoit să caut un tălmaci. Mi-au adus o stârpitură galbenă şi obraznică, care deodată a părut interesat de o pată albăstruie pe care amărâta o avea în jurul gurii. „Ţi-ai omorât fraţii ca să te hrăneşti cu ei", îi spuse stârpitura şi, la întrebările mele, a reieşit că la oamenii simpli o pată de vin în jurul buzelor era tocmai semnul acelei grozăvii. Eminenţa Voastră va binevoi să dea crezare credinţei mele că în această acuzaţie n-am văzut altceva decât cea mai naivă superstiţie. Din cuvintele ei dezlânate şi din jalnicele servicii ale tălmaciului, Einar şi cu mine am înţeles că într-adevăr ea îşi ucisese fraţiorii, pe care îi luase cu ea în îngrozitoarele Ţări de Sus, fugind de groaza şi mai mare a ceea ce în nicio limbă de pe pământ un

creștin n-ar fi putut numi familie sau casă. După spusele ei, și am crezut-o îndată, nu fusese vorba de o crimă, ci de o faptă de milostenie – acești doi copii, la terminarea puținelor provizii pe care sora cea mare le luase din casă în vederea fugii, într-un coșuleț prins pe spate în tunica îmblănită, erau pe punctul de a muri de foame și plângeau atât de sfâșietor încât îi spânzurase pentru a le alina suferințele. Nu era aici nicio crimă pe care ar fi putut s-o răzbune Eminența Voastră sau Dumnezeu. I-am poruncit să ne povestească de ce fugise punând în primejdie trei vieți. Nu îndrăznesc să repet Eminenței Voastre, fiindu-mi cu neputință s-o fac în termeni care nu v-ar insulta auzul. Este suficient să spun că această fată se născuse din amorurile sluțe ale unei benedictine din mănăstirea Siglufiord, aflată la zece zile de mers pe jos din Gardar prin Țările de Sus, cu una dintre stârpiturile care se strecuraseră în serviciul mănăstirii. Din această mănăstire, despre care i-am mai vorbit Eminenței Voastre, nu mai rămăsese nimic, nici altar, nici relicve, nici obiecte de preț, nici preot, doar zidurile măcinate până la statura unui om și menite josnicei întrebuințări de reazem pentru netrebnicele colibe pe care vânătorii de rațe palmate, duhnind a pește, îndrăzneau să le numească case și pe care le părăseau toamna. Am surprins în ochii lui Einar acea licărire de înțelegere care m-a făcut pe loc să pricep că el auzise de groaznica faptă de demult, dar pe care mi-o ascunsese cu grijă. Măicuțele Sfântului Benedict, fie-i lăudată memoria, lipsite de autoritatea pastorală și luate cu asalt de frigul tot mai nemilos, au lăsat să moară turmele și să se părăginească fermele, părăsind brazdele, fânul, otava. Stârpiturile

din serviciul lor, pricepute în a vâna pas... palmată și ursul, a cărui grăsime, în lipsă de altceva, putea fi mâncată în caz de foamete, și de asemenea scârboasa focă din spațiile goale ale gheții, au ajuns la statutul de amanți, soți și stăpâni; amanți, dacă se poate spune asta despre oamenii care se împreunează precum animalele, soți, dacă acest cuvânt poate fi folosit pentru niște păgâni care nu cunosc binecuvântarea nupțială, doar pe cea a unei răpiri urmate de îndată de cele mai sălbatice copulații: deoarece în acest mod face acest popor căsătoriile și copiii care se înmulțesc precum șobolanii, înainte de a muri de frig; stăpâni, deoarece călugărițele ispitite de hrană au fost în scurt timp trecute la sclavie și tratate ca atare, cum nici țăranii noștri nu-și tratează vitele. Împreunarea se face în comun, la lumina lămpilor, sub privirile copiilor și în goliciune absolută, fără a face deosebire între față și dos. Femeile sunt ale tuturor; se schimbă fiica sau sora pentru o blană de urs dacă este nubilă, pentru o blană de iepure dacă încă nu este și pentru un dinte de morsă dacă nu mai are menstruație, ceea ce conduce la a considera permise și chiar de recomandat cele mai monstruoase neorânduieli și ... contrare naturii. Ei se închină membrului viril așa cum facem noi în fața lui Dumnezeu, și îl ... sub izmene nerușinate de blană, îl includ ... respect în tocuri din os de bou parfumat cu mosc și relația la care le obligă pe femei este versiunea diabolică a sfintei comuniuni. Își împrumută ... meia musafirului în trecere, cerând în schimb ca și acesta să le-o împrumute pe a lui la întoarcerea de la vreo partidă de vânătoare, dacă soția nu-l poate însoți, fiind borțoasă sau bolnavă și nepuţând fi

buna la cusutul sau argăsitul pieilor. Toanele soțului care își împrumută nevasta nu împiedică cele mai teribile violențe dacă femeia, după capul ei, se dă altuia decât soțului ei; atunci se consideră îndreptățit s-o ucidă, la fel de simplu cum e spânzurat un câine prea încet pentru sanie. Atunci când semnele prevestitoare îi fac să se teamă de o mare nenorocire sau când odiosul șarlatan care le ține loc de preot le dă aprobarea, fac un schimb general de femei pentru a alunga spiritele rele, spun ei, înșelate de adăposturile prea numeroase, menite desfrâului, în satul devenit lupanar. Fetițele nou-născute sunt masacrate pentru a pune capăt alăptării, foarte lungă la această rasă, care le împiedică pe mame să conceapă din nou, în speranța că se va zămisli un băiat. Este pricina pentru care tânăra noastra publicană, având unele cunoștințe de creștinism, fugise cu multă groază, purtând ea însăși în pântece rodul iubirilor barbare. A născut în ziua de 2 februarie[12] o fetiță moartă. Astfel s-a ajuns, prin fuga ei, tocmai la ceea ce fuga trebuia să prevină.

---

[12] Din lat. *festa candelarum* – sărbătoarea luminii. La catolici, ziua de 2 februarie este sărbătoarea de prezentare a lui Iisus în templu și de purificare a Fecioarei Maria (*n.t.*).

5

... Cum am avut totdeauna, la școala Eminenței Voastre, prietenie pentru denunțători, ajutoare zeloase ale Judecății divine, am ascultat destui care au înșirat vrute și nevrute pe seama lui Jörgen Ulfsson Jorsalafari, omul venit din Orient cu o maimuță. Se spunea despre el că era priceput la farmece, iscusit în invocații și vrăji și se zvonea că maimuța, ale cărei talente și drăgălășenii le lăuda, nu era decât fiica pe care o avusese după împreunarea cu o capră, animal cu virtuți mediocre, la fel de cunoscut de enoriașii mei ca și maimuța și, de aici, nefast. Un turnător mistagog mi-a jurat pe viața mamei lui, foarte bătrână, ce e drept, că maimuța avea treizeci și șase de dinți în gură și șase degete la mâna stângă: purta deci semnul Fiarei, potrivit Revelației din Patmos. Că Sfântul Jean, pe insula lui arsă de un soare necunoscut în Thule, numărase dinainte rădăcina pătrată de treizeci și șase de dinți pentru a extrage (dacă pot să scriu astfel) de două ori cifra 6; că pusese alături numărul de degete al mâinii stângi; că în acest fel aflase Numărul Fiarei, iată ceva ce m-ar fi lăsat cu gura căscată dacă aș fi dat cea mai mică crezare acestor nerozii. Dar nu există prostie omenească care să nu dea apă la moară, și cea a mistagogului n-a dat greș. I-am dat de înțeles că familiaritatea sa cu diabolicul putea să-mi dea

motiv să-l dau pe mâna puterii civile[11] și ca focul de turbă, cu suferința specifică încetinelii sale, în afară de faptul că ar încălzi poporul în acest anotimp de frig tot mai aprig, risca să-i frigă picioarele mai mult decât i-ar plăcea. Totuși, l-am făcut să înțeleagă, cu toată blândețea și gravitatea a căror metodă am învățat-o de la Eminența Voastră, că era cu putință ca pedeapsa focului de turbă să nu mai aibă loc dacă ar avea bunăvoința să-mi spună mai multe despre împrejurările care au dus la moartea animalului și la masacrul de la ferma din Văi, așezată în Undir Höfdi, nu departe de biserica părăsită, masacru, Eminența Voastră își va aminti, ale cărui rămășițe fumegânde le-am văzut când am pus piciorul pentru prima oară pe țărmurile Noii Thule, intrând în ferma blestemată. Păstrasem de atunci o mâhnire adâncă, pentru că descoperisem că primii creștini încredințați mie de Eminența Voastră nu mai erau decât niște fantome sfâșiate. L-am silit pe mistagog să-mi dezvăluie dacă aceea fusese una dintre crimele publicanilor. Am simțit că șovăia între dorința de a-și arăta meritele și mărturisirea neștiinței sale; i-a acuzat pe publicani cu atât de puțină convingere și cu o atât de mare acceptare conștientă a urmărilor unei asemenea acuzații încât am înclinat să cred că publicanii nu avuseseră niciun amestec. Ura care exista între publicani și normanzi, născută din condiția pe jumătate servilă a primilor și din sentimentul pe care îl aveau cei din urmă din cauza propriei inferiorități neputincioase, mi s-a părut că

---

[11] În fr. în text – *le bras séculier* - serviciu alcătuit din ne clerici, la îndemâna judecătorilor ecleziastici, însărcinat cu executarea anumitor hotărâri judecătorești (*n.t.*).

demonstrează îndeajuns falsitatea mistagogului, ai cărui ochi albaștri și păr blond îmi arătau că era sânge din sângele nostru. Am folosit blândețea vorbei și amenințările, promițându-i pe rând bucuriile cerești și chinurile focului terestru și ale celui veșnic, convingându-l astfel să-mi dea pe mâini un martor. Acest martor era Einar Sokkason.

Eminența Voastră va înțelege solemnitatea audienței care a avut loc când am poruncit să fie adus Einar Sokkason. Nu mai este nimic de spus decât să folosesc cu totul alt cuvânt decât „întrebare", căci, în afară de tortura trupului, pe care n-am avut puterea necesară s-o folosesc împotriva unui personaj atât de important, care pe deasupra ar fi fost și un om bogat dacă în Noua Thule ar fi rămas vreo bogăție, Einar Sokkason a suferit toate chinurile. Cât despre mine, m-am pregătit prin rugăciune și de asemenea printr-un fel de penitență, dacă sărăcia lucie în care mă aflam în mijlocul acelui popor ale cărui nenorociri le împărtășeam mi-ar fi permis să mă pedepsesc mai aspru. Ce poșircă de ciorbă aș fi putut să beau pentru a mă chinui, când oricum eram siliți a bea spălături de alge? Ce digerare mai abjectă decât răzuiala pieilor de animale marine asezonată cu chișiță de cai morți? Pe un frig de fugiseră și păsările, grăsimea de urs și slănina de focă, alimente esențial și intrinsec infame, pe care cura joșii mei marinari le aduseseră în cele câteva butoaie scăpate din masacru și din jaf, ni s-ar fi părut mai delicioase decât presurile din Aquitania, pe care italienii, în moliciunea lor, și provensalii, în perversitatea lor flască, le numesc ortolani, adică „păsările grădinilor". Țineam grăsimile și slănina pentru copii și pentru săracii săracilor. Cu

atât mai mult cu cât la celebrarea slujbelor aş fi vrut, pentru solemnitatea ţinutei mele, să îmbrac veşmintele potrivite misiunii mele, pe care înţelepciunea Voastră îmi poruncise să le iau cu mine în nordul lumii pentru a impune prezenţa Voastră şi pe cea a lui Dumnezeu. Vai, dădusem pelerina şi sniharul celor nevoiaşi; restul se pierduse în încercările mării şi ale gheţii, în loc de patrafir, veşmânt alb, casulă, dalmatică, paliu, pluvial, nu mai aveam pe umeri decât o jalnică rămăşiţă din glugile pe care le confiscasem în numele cumpătării. În această ţinută l-am primit pe Einar Sokkason sau, mai bine zis, mi-a fost aruncat la picioare. Fie că se opusese să fie prins, fie că marinarii mei, istoviţi încă de pe urma expediţiei în Ţara fără Case, îşi văsaseră mânia asupra lui, Einar nu oferea privirilor mele decât o amintire a zdrenţe a formei lui umane. Mai potrivit cu să[illegible] erea la care a fost supus ar fi fost butucul măcelarului din Nidaros, la porţile catedralei, decât autoritatea şi renumele de care se bucura în fiordul care îi purta numele. Urechile îi fuseseră smulse. Unul dintre ochi nu mai era decât o rană cavernoasă; din dinţi, mai înainte puţin numeroşi, nu-i mai rămăsese decât unul pentru a-i împiedica limba, umflată ca cea de viţel, să spânzure în afara gurii cu buze crăpate. Milostivenia mea îl scutise de întrebări doar ca să-l dau, fără să vreau, pe mâinile tovarăşilor mei. Starea prizonierului era atât de rea încât, în loc de interogatoriu, nu mi-a rămas altceva de făcut decât să dau eu însumi răspunsurile la întrebările pe care le puneam. Ar fi fost o anchetă ciudată, dacă Sfântul Duh, care se află în toate poliţiile şi în toate camerele puţin încinse unde se caută adevărul, n-ar fi vrut ca eu

să fi înțeles deja, astfel încât Einar se limită, în dezvăluirea faptelor, la a geme la formulările mele și la a încuviința din ceea ce îi mai rămăsese din cap. În acest fel tăcut a mărturisit ororile de la ferma din Văi, la Undir Hofdi, nu departe de biserica părăsită care, în noaptea timpurilor, fusese, cu dependințele sale, bun canonic al catedralei din Gardar. Dacă este adevărat, după cum m-a învățat Eminența Voastră, că după motiv se judecă o crimă, atunci Tribunalul veșnic, unde avocatul, procurorul și judecătorul vor fi o singură persoană, va fi de părere că existau circumstanțe atenuante. Luând în considerare că molimele de ciumă care distrugeau Așezarea la foc lent apăruseră odată cu sosirea lui Jorsalafari și a maimuței sale, luând în considerare de asemenea că poporul vedea în această maimuță Fiara Apocalipsului, nu era greu ca aceste capete primitive să ajungă să creadă că exterminarea maimuței va pune capăt molimelor. Că masacrul țăranilor care adăposteau maimuța fusese consecința unei mânii precaute, născută din dorința de a ucide tot ce o înconjura pentru a elimina ciumele sau urmarea unor încăierări în care țăranii ar fi încercat să-și apere ciudatul animal, iată ce n-am putut să lămuresc, chiar promițându-i în mod mincinos lui Einar că-și va salva rămășițele pământești (și nu numai sufletul), mărturisindu-mi adevărul. Căci hotărâsem să-l pedepsesc cu moartea, orice ar face sau ar zice. Nu puteam să uit aburii pe care îi respirasem în urma acelui masacru, excrementele calde încă, ieșite din măruntaiele scoase, sângele țâșnit până la pod, trupurile mutilate, imposibil de recunoscut, înfricoșătoare vecernie care ne fusese rezervată în loc de bun venit de această creștinătate

pierdută, aflată la capătul lumii, pe care veniserăm s-o ajutăm. Căutam de asemenea în această falsă asprime și un avantaj politic. Ajunsesem să cred că, în spațiul restrâns al unei mizerii atât de extreme, nu puteau exista în Gardar două autorități, una întemeiată pe asentimentul popular, cealaltă pe comanda Celui de Sus și numirea Eminenței Voastre. De când cu răzvrătirea care era să izbucnească cu prilejul luptelor de cai, simțisem o ruptură ivită în vechea alianță dintre turma credincioșilor și cruce. Einar Sokkason eșuase în fața îndatoririi de supunere și a obligațiilor sale de șef. Prea atent la vociferările poporului, se opusese într-un mod înăbușit celor mai severe dintre poruncile mele și celor mai dure dintre cerințele mele. În afară de un îngrozitor masacru, se făcuse vinovat de crima cea mai de neiertat din partea unui șef, aceea de a vrea să placă. Am pus să fie decapitat pe plajă, în fața poporului. Capul lui a fost aruncat lupilor. Celelalte resturi pământești au avut parte de o înmormântare creștinească.

7

Autoritatea mea consolidată prin supliciul lui Einar Sokkason, principalele vicii populare extirpate printr-o judecată aspră și cele câteva provizii asigurate datorită zelului pe care îl insuflasem în munca pământului nu au împiedicat iarna să ne lovească cu ferocitate. Frigului de fiecare zi îi urma un frig și mai mare, astfel încât se auzeau voci care murmurau împotriva lui Dumnezeu, cerându-i flăcările Infernului. Unii au ajuns chiar să-i promită că se vor întoarce la vechile lor păcate, dacă ar veni pedeapsa focului; căci să fie fripți era mai degrabă o recompensă decât un supliciu; unii, căutând păcatul cel mai mare, au comis păcatele apostaziei și renegării într-o subminare a botezului, prin stropirea cu excremente, renegând numele Domnului. Am pus să fie spânzurați în grabă, atât pentru lipsă de judecată, cât și pentru lipsă de credință: ce puteau ei oare să spere de la Dumnezeu, când negau pedeapsa pentru apostazie? Turba, sursă a vieții, a început să lipsească din cămine, în pofida marii cantități pe care îi pusesem s-o extragă și s-o adune înainte de venirea toamnei. Nimeni nu îndrăznea să iasă din sat, de frică să nu moară de frig, și chiar de-ar fi mers până la turbării, le-ar fi găsit atât de înghețate încât ar fi fost cu neputință să sape în ele. Ochii îți înghețau în orbite, secând lacrimile cele mai legitime. Copiii mureau în cutiile lor de stuf căptușite cu fân care le țineau loc de leagăne, prin deschi-

zătura cărora le zăream, când sosea timpul ultimelor Sfinte Taine, fetişoarele umflate şi vinete [illegible] şi încă erau fericiţi dacă părinţii lor nu făcuseră [illegible] cu acele mizerabile adăposturi, sacrificându-[illegible] copiii. Toate alimentele erau îngheţate [illegible] astfel încât, chiar pisate în mojare rustice, erau de nemestecat pentru cei care nu mai aveau [illegible] cauză, pentru cei care încă îi mai aveau, de [illegible] diareei. Diareea nici nu avea timp să [illegible] loc câinii o şi hăpăiau. Am ordonat [illegible] în catedrală oi şi boi, a căror căldură i-a salvat pe [illegible] pe care sărăcia, accidentele vieţii sau răutatea vecinilor îi lipsiseră de adăpost: mi-am impus să dorm mai degrabă lângă ei decât în apartamentul [illegible], astfel că milostivenia mă recompensa prin [illegible] însăşi, prin alinarea pe care această generozitate [illegible] permis s-o aducă trupului. Am fost chinuit de teama de a nu se interpreta ca un calcul ceea ce nu era decât împlinirea misiei mele. Am mers eu însumi să aleg, de prin case, bebeluşii cei mai [illegible] sau pe cei mai zdraveni, pentru a-i aşeza sub [illegible] boilor mei, care i-au dezmierdat cu răsuflarea. În noaptea de Crăciun, când stelele au fost aşa de reci încât enoriaşii au pierit venind să asculte slujba, unul dintre aceşti copii şi cel mai puţin costeliv dintre boi au reînviat, la slaba lumină de grăsime de focă, sfântul tablou din Bethleem, în timp ce afară lupii, în aşteptarea pr[illegible], ur[illegible] poalele gheţarului.

În primele zile de primăvară, tânăra publicană a venit să-mi mărturisească, în genunchi, [illegible] era din nou însărcinată. După ce născuse un copil mort în ziua de 2 februarie, opera unui de[illegible] din rasa ei, nu-şi mai găsise liniştea, în naivitatea

[illegible] perversitatea ei, până când nu [illegible] din plăcere plenitudinea pe care altădată o suferea silită. Am vrut să-i ascult confesiunea. Găsindu-mi forța în misia pe care, prin mijlocirea Eminenței Voastre, o am de la Dumnezeu, bazându-mă de altfel și pe faptul că atunci când veți citi această dare de seamă voi fi încetat din viață și având încredere că falsa revelație a unui pretins scandal mă autorizează a n-o păstra secretă, mă prosternez la picioarele Înălțimii Voastre rugând-o să mă creadă pe mine, și nu pe jalnica mea pocăită. La întrebările mele insistente asupra cauzei stării sale, aceasta a avut, în disperarea ei, îndrăzneala să vocifereze că eu însumi eram autorul. Fie ca încercările pe care le-a îndurat și disperarea care era urmarea acestora să scuze o minciună atât de monstruoasă, prin buimăceala spiritului ei și cețurile memoriei ei, iată la ce concluzie am ajuns, absolvind-o îndată; dar ea nu s-a dezis, mergând până la a mă ruga să recunosc această paternitate criminală; i-am atras atenția că asemenea cerere nu era de domeniul confesiunii, oricare ar fi fost, pe de altă parte, relația între noi. Ea își repetă rugile, aplecându-se peste poala mea; ar fi îngenuncheat în fața mea, dacă Sfânta Taină pe care eram pe punctul de a i-o administra n-ar fi făcut-o deja să fie în genunchi în fața lui Dumnezeu. Dar era important pentru căutarea adevărului să cobor la amănunte, trecând peste dezgustul meu: de fapt, Eminența Voastră și dl Conte d'Ascoigne nu m-ați învățat că Dumnezeu se află în întregime în amănunte? O rog deci pe Eminența Voastră să aprobe rememorarea acestor amănunte josnice. I-am ordonat mai întâi fetei să mi spună cu cine și în ce poziții, condamnate sau permise, avusese ea

relații amoroase după ce născuse, fiind de la sine înțeles că în afara căsătoriei chiar pozițiile îngăduite sunt condamnabile. Ea mi-a jurat pe copilul ce avea să vină că pentru niciun alt bărbat, în afara celui care, zicea ea, este servitorul Vostru, nu-și deschisese sau lăsase în jos sau smulsese izmenele de blană, cu care își acoperea părțile rușinoase pentru a le feri de frig, după moda fetelor din rasa ei. Spunând acestea, ea își ridică veșmintele de femeie săracă, descoperindu-și pulpele, pentru a-mi arăta cu ce își ascundea ceea ce descoperea, a cărei vedere n-a lipsit, mărturisesc, să mă tulbure, în pofida jegului, a scurgerilor de sânge și a mirosului de mizerie, care făceau din această intimitate o priveliște dezolantă. Am întrebat-o dacă nu comisese unul dintre acele gesturi prin care mâna ei perversă să fi transportat sământa de la gură la coridorul ei cel mai secret. La care răspunse că eu eram singurul căruia putea să-i acorde o asemenea favoare, dacă era una, pentru a-i gusta apoi deliciile. I-am explicat cât de neplăcut îi era Cerului acest fel de a se purta, asociindu-se cu patru păcate mortale, acela al lui Onan, al felației, al desfrâului și al lăcomiei. Ea avu nerușinarea de a pretinde că înțelege lecția mea, deoarece ce diferență putea să facă Dumnezeu între desfrâu, sământă risipită sau băută, că era unul și același lucru și deci nu se puteau adăuga unul altuia pentru a justifica o condamnare multiplă. Am văzut în această argumentare, în care nu recunoșteam inocența nefericitei mele, lucrarea Celui Viclean, deprins în a pătrunde cu raționamente pricepute spiritele cele mai grosolane, seducându-i în același timp și pe cei mai subtili. Am înțeles în ce rătăciri se găsea tânăra pul[illegible]

încât poate ca nu i nu exista păcat în enormitatea relelor ei fapte. Am vorbit apoi despre sodomie. O conjur pe Eminența Voastră sa creadă că nicio curiozitate nu mă împingea la aceasta, deoarece, ca și Domnia Voastră, cunosc cele mai ascunse unghere, de unde se înțelege că nicio revelație, oricât de picantă ar fi, nu poate să ne înfierbânte. Ea negă cu ardoare. I-am insinuat că pot exista circumstanțe atenuante în greșeală și modestie în lipsa pudorii dacă, silită a se descoperi de pornirile naturii, ea oferise vreunei indiscreții virile porticul secretului ei. Ea stăruia, negând cu înverșunare, susținând în mod întemeiat că era cu neputință ca o asemenea întâmplare să o lase cu burta la gură. Degeaba i-am tot amintit că pe timp de furtună un port este la fel de bun ca acela vecin și că printr-o navigație devenită vijelioasă poți trece din nebăgare de seamă de la unul la celălalt. Ea stărui până într-atât în aceste imputări, puse atâta farmec în calomnie și constanță în acuzația ei încât aproape că mă făcu să mă îndoiesc de propria mea nevinovăție. Merse până la a se ajuta de gesturi, în care am crezut că le recunosc pe cele de care o bănuisem, confesiunea devenind astfel inspiratoare a păcatelor de care trebuia absolvită. Mă atrase în vârtejul tivurilor și al întredeschizăturilor pe care misiunea mea ar fi trebuit s-o convingă să le țină ascunse. Eminența Voastră, care știe suferința bărbaților și slăbiciunea lor, va hotărî fără mărturisirea mea dacă este verosimil ca eu să-i fi putut ceda, astfel încât ea să nutrească speranța unei maternități. Renunț la a mă mai justifica, căci nu se cuvine să-mi laud propria virtute, având destul de furcă cu a-i învinovăți pe alții pentru viciile lor. Eminența Voastră să și

închipuie totuși întunericul înghețat al iernii peste care am trecut; căminele fără turbă, în care singura căldură era căutată în culcușul comun și în ocupația principală de a te frământa în el împotriva mușcăturilor paraziților și a suferințelor unui stomac lihnit; nopțile în care bruma coborâtă de pe ghețar se amesteca cu aburii unei mări înghețate pentru a strecura prin toate deschizăturile caselor și până la secreta intimitate a trupurilor cel mai învăluitor dintre giulgiuri; fericit giulgiu totuși, care mai potolea asprimea frigului și pe care îl regretai în timpul unor nopți și mai rele, în care privirea stelelor și tăcerea dușmănoasă a lunii lăsau să cadă la poalele muntelui pietrificat o lumină mai rece decât tenebrele. În acele nopți mureau lupii și urșii, pe care dimineața îi tăiam cu lovituri de satâr. Eminența Voastră va judeca dacă tot acest îngheț era o încurajare la desfrânare, căutând puțină căldură în frământarea și vânzolelile sale și oarecare destindere în imobilitatea letargică la care eram condamnați; sau dacă, dimpotrivă, această imobilitate și această letargie nu opresc până și mângâierile și celelalte manifestări ale ardorii amoroase.

Vara următoare, în afară de scurtimea care o făcea într-un fel să regreți iarna, în afară de țânțari și înrăutățirea molimelor, ne-a adus noi suferințe

Pe când ne istoveam să recoltăm jalnicele roade ale unui soare atât de zgârcit și [illegible] du-ne de o iarnă care avea să fie un[illegible] dinainte, un număr infinit de omizi a [illegible] acoperă câmpurile și pășunile, devorând [illegible] nivelul solului amărâtele noastre recolte și [illegible] care nu avusese timp să se facă fân. Unii dintre

publicani, ascultând de datinile poporului lor, au vrut să se hrănească cu ele, dar au fost pedepsiți pentru disperarea poftei lor cu mii de ace otrăvite, pe care aceste insecte le poartă ca pe o blană, astfel încât ticăloșia morții lor a răspuns celei a hranei care o provocase; acești nenorociți alergau de ici-colo, dând din brațe în căutarea aerului care îi ocolea, cu gura și gâtlejul umflate de venin, înainte de a cădea pe pământ, unde zăceau gâfâind, scuturați de frisoane, cu un geamăt mut care îmi amintea de peștii din Nidaros. Unii și-au căutat salvarea aruncându-se în mare pentru a bea și a-și răcori suferințele, dar n-au găsit decât o moarte înghețată. Aceste insecte și-au răspândit colcăiala până în case, grajduri și chiar în catedrală, învelind pământul cu o mantie care ceda sub pași, picurând un fel de clei.

Dar plantele Domnului n-au fost singurele care i-au suportat mânia. Boi, cai și porci au fost infestați de tumori, atât de multe încât nimeni nu-și aducea aminte să fi văzut atâtea; slăbiciunea acestor animale subnutrite s-a accentuat așa de mult încât anotimpul care ar fi trebuit să le îngrașe le-a lăsat pe multe ca pe niște cadavre vii. Mergeau poticnindu-se, acoperite de abcese din care se scurgea o mucozitate tulbure, scuturându-se pentru a smulge din ele o imensă cantitate de paraziți, care, bănuiam, erau sămânța din care se va ivi alta și mai numeroasă și din care unii dintre publicani mergeau până la a-și reîmprospăta forțele. Astfel că nefericitele noastre animale, zbătându-se împotriva torturii lor, pregăteau alta și mai mare. Pielea lor, găurită în mii de locuri, nu mai era bună de nimic, iar carnea suptă ne făcea să considerăm un deliciu să sugem măduva celui mai mic os și să le înfulecăm ochii. Cât despre oi, dacă lâna lor împiedica muștele să depună tumori prin piele, erau invadate pe nas până înăuntrul capului, unde viermii își săpau nișe. Se împleticeau precum marinarii beți, dar de distrat se distrau numai copiii, căci putreziciunea pândea animalele moarte înainte de sosirea frigului care ne-ar fi îngăduit să le conservăm, soarele nefiind destul de puternic pentru a îngădui uscarea cărnii.

În primele zile de promoroacă, tânăra publicană născu un băiat, despre care se încăpățână să zică că este al meu. Bucuria de a fi mama șterse rușinea maternității. Cât despre tată, niciun altul în afară de acela pe care îl arăta cu degetul. În ciuda scandalului, am acceptat din milă ceea ce ar fi trebuit să refuz în numele justiției. Murmurele poporului, urmate în scurt timp de vociferările lor, m-au convins să-mi ascult mai degrabă inima decât rațiunea și, contrar pornirilor firii și sângelui, am prins drag de acest copil, a cărui faimă, mai mult decât impulsurile cărnii, îmi impunea paternitatea. A trebuit să grăbesc botezul, de teamă ca frigul, scurtându-i viața, să nu-l conducă la marginea iadului, el fiind născut cu promisiunea paradisului, în ciuda păcatului care-i umbrea originile. Am discutat îndelung asupra numelui, fără a lăsa alegerea la bunul plac al nașului și al nașei, asupra cărora au avut loc între noi de asemenea multe dispute. Ea voia să-i dea nou-născutului numele bunicului său, Sorqaq, despre care spunea că fusese foarte priceput la vânătoarea de urși, devenind chiar o legendă și un exemplu, din Undir Höfdi până în Țara fără Case. Mi-a povestit chiar, fără a mă convinge, că singur, însoțit doar de câinii săi, traversase Țările de Sus, acel pustiu de gheață de unde nimeni (în afară de el) nu se mai întorsese vreodată. Descoperise la răsărit o mare necunoscută, înghețată până la fund și neagră de atâtea foci. Eu l-am luat în râs pe acest strămoș, cu atât mai mincinos cu cât mersese mai departe, deoarece cum era oare posibil să-ți închipui foci fără apă pentru a înota în ea sub gheață? Și nu știa oare de la ai săi că, în vremurile de demult, când acestea erau numeroase pe

lângă Așezare, poporul ei le mânca savurându-le și, că focile se hrănesc cu pește? Și am mai avut o obiecție: știa ea cum murise marele Sorqaq, de care vorbea cu atâta fală? Mărturisi că, la întoarcerea de la o vânătoare ratată și murind de foame ca și ei, fusese devorat de câini. I se găsise trupul rupt în bucăți cu sălbăticie, precum și rămășițele saniei sale și cadavrele neatinse ale câinilor săi, pe fundul unei crevase săpate de deplasarea ghețarului dinspre Țările de Sus spre fiord. Faptul că Sorqaq își găsise moartea într-un fel atât de josnic pentru un vânător era de rău augur pentru cel care avea să-i poarte numele. Deși necunoscător întru totul al credințelor prostești care țin loc de religie la publicani, țintisem bine: pentru aceste suflete simple (este vorba despre suflete), nenorocirea numelui se transferă asupra celui care îl poartă. Ce fericită invenție, dimpotrivă, în cazul martirilor noștri, a căror nefericire îi apără pe cei plasați sub patronajul lor! Văd în asta încă un semn al superiorității credinței adevărate. M-am folosit [illegible] cu succes de ambele surse, cea barbară și [illegible] tină, de unde își trăgea ea puțina rațiune. Am [illegible] numele de Einar, gândindu-mă la Em[illegible] Voastră, pe care mi-am propus să-l re[illegible] calitate de naș, datorită multelor [illegible] împuterniciri pe care mi le-a dat. [illegible] pregătit să îndeplinesc nobilele [illegible] nepot spiritual și fin al Eminenței Voa[illegible] deoarece era născut în Einarsfjord; [illegible] tenebrele și lipsa de religiozitate [illegible] învingător s-ar risipi prin lumin[illegible] Eminența Voastră o răspândește pr[illegible] arhiepiscopiei Voastre. Desigur, m-a [illegible] cum tulburat amintindu-mi de Einar [illegible]

[illegible] puseseră să i se taie capul pentru crimă, [illegible] un criminal [illegible], om sfânt și rudă a Eminenței Voastre, rătăcit printr-o citire prea înflăcărată a Apocalipsei.

Pentru a nu mă arăta nedemn de devoțiunea pe care mi-o dovedea tânăra mamă, mi s-a părut că trebuia să răspund de hrana ei după obiceiul publicanilor. Cât despre copil, avea destul lapte, pe care i l-a dat timp de trei ani, deoarece, ca la toate femeile din rasa ei, sânul îi era extraordinar de fecund. Se povestește că unele își alăptează fiii până la vârsta la care aceștia pot omorî un urs. Deși n-am verificat cu ochii mei această minune, n-am putut să nu admir înțelepciunea Providenței: alimentele proaste pe care acești oameni le iau dintr-o natură meschină, însoțind zgârcenia cu putrefacția, sunt mai potrivite să-i omoare pe copii decât să-i țină în viață. Laptele matern îi ferește de toate acestea. Altă urmare a alăptării îndelungate este aceea că femeile nu mai rămân gravide; nașterile sunt deci întrerupte, perioadă fără de care nefericitele ar fi silite, prin multele guri de hrănit, să-și pună în primejdie nou-născuții, crimă de care am mai amintit Eminenței Voastre. Mai trebuia, pentru ca tânăra publicană să aibă lapte, ca peștele și vânatul să-i îmbogățească sângele. A trebuit să mă ocup de acest lucru, imitând practicile barbarilor, deși nu prea se potriveau cu funcția și demnitatea statutului meu, mai apropiat de purpură decât de pielea animalelor și mai priceput la a ține chivotul decât harponul.

Ziua manevrelor de plecare pentru întoarcerea noastră în patria-mamă se apropiase. Am suferit mii de chinuri sufletești, împărțit între

necesitatea de a veni să vă dau seamă de misiunea mea, precum și de a căuta ajutoare pentru acest popor în mizerie și obligația în care puteam să cred că mă aflu de a-i împărtăși ultimele clipe. Pe de o parte, mă temeam să nu se creadă că este lașitate ceea ce putea trece drept fugă; pe de altă parte, era oare creștinește să te lași să mori, chiar însoțit de alții, și, susținându-mi enoriașii cu vorba, să renunț la a o face prin fapte? Am avut, pe durata pregătirilor, tot timpul să cântăresc dacă era mai onorabil să sufăr până la moarte agravarea zilnică a unei suferințe a cărei singură ieșire era doar moartea, înecând murmurele poporului sub un val de rugăciuni decât să înfrunt primejdiile oceanului. Înainte de a mă fi hotărât, am ordonat cele mai amănunțite reparații ale corabiei noastre; cum fusese tăiată în bucăți pentru a fi trasă pe ghețuri, i-am ordonat cârmaciului și Căpitanului să-i cerceteze și să-i verifice îmbinările, chiar luând din bordajul interior toate scândurile ce se puteau desface fără a provoca stricăciuni, pentru a le folosi ca întărituri, să facă curat, să răzuiască, să curețe lemnul prin îndepărtarea părților bolnave și să smulgă ierburile și scoicile care sunt lepra corăbiilor; în sfârșit, să călăfătuiască cu mușchi înmuiat în ceea ce ne mai rămăsese din smoală toate fisurile, fantele și deschiderile; am putut constata că smoala, și chiar seul, sunt mai prețioase decât aurul, deloc folositor sănătății marinarilor, care n-ar putea plăti cu dubloni și ducați potolirea valurilor și îmblânzirea vânturilor; de aici s-a ivit și gâlceava pe care am avut-o cu poporul meu pentru a face rost de cele trebuincioase corabiei și, în primul rând, marea problemă a frânghiilor. Uzura și acest gen de mană pe care le provoacă apa de mare, care nu se usuca niciodată,

mă costaseră douăzeci de stânjeni. A trebuit eu însumi să scotocesc prin toate ungherele caselor pentru a găsi o frânghie de o asemenea lungime, de care sătenii nu voiau să se despartă. A trebuit să folosesc crucea, s-o flutur deasupra capului precum Sfântul Ioan Hrisostomul înfruntând-o pe împărăteasa Eudoxia pentru a mi se deschide ușile, cel puțin cele care încă își mai meritau acest nume, multe praguri nemaiavând decât fâșii de piei sau cutii de paie prea putrezite pentru a putea servi drept hrană animalelor. Reparația velei pătrate a corabiei a fost și ea un subiect de aprigă vrajbă cu enoriașii mei. Degeaba le spuneam că pătrundea lumina la travers și că, tocită de ani și de multele mile străbătute, amenința să se deșire la prima adiere de vânt; mi se răspundea cu acreală că vela mea nu merita să se sacrifice puțina căldură pe care orfanul, vaduva, infirmul puteau să o găsească. Cât despre alimente, din care voiam să iau provizii pentru o lună, ținând seama atât de zilele liniștite, cât și de cele cu vânt și furtuni, nici nu mai intrau la socoteală: trebuia, mi se spunea, să caut în mare hrana pentru echipajul meu; cât despre mine, nu-mi rămânea decât să mi ofer viața în numele lui Hristos, pe care ziceam că-l reprezint. În fața acestor vorbe evlavioase, m-am îndârjit și m-am slujit de admirabila stratagemă de a merge să cerșesc grâne, putini cu pește sărat, ouă înnegrite în cenușă și slănină râncedă de focă, împingându-i în fața mea pe tânăra publicană și pe copilul ei, proclamând sus și tare, în situația de față, că eu eram tatăl și că, luându-l cu mine, împreună cu mama lui, nu-mi venea să cred că poporul meu voia să-i condamne la moarte prin înfometare.

9

Este ciudat să văd cum poporul meu s-a întors împotriva mea, când eu părăseam pentru a-l salva adăpostul pe care mi-l ofereau catedrala și modesta cocioabă pe care o împărțeam cu tânăra publicană și plecam din iubire pentru el să înfrunt ororile unei mări glaciale. Mânia sa a crescut pe măsură ce pregătirile de plecare se apropiau de sfârșit. Crezusem că puteau, fără a pune în pericol corabia, s-o tragem la țărm pentru a se lucra mai ușor. Purtarea lor răuvoitoare m-a silit să pun pază înarmată zi și noapte. Călăfătuirea, dulgheria și încărcarea s-au făcut la adăpostul scuturilor și sub protecția arcașilor. Dormeam pe corabia care trebuia astfel apărată împotriva celor pe care se pregătea să-i ajute. Și tot n-am scăpat neatinși de pietrele pe care copiii, încurajați de părinții lor, le aruncau în noi, nici Șarpele Scurt încercărilor de incendiere înfăptuite cu ajutorul praștiilor care aruncau bulgări de turbă aprinsă; se risipea astfel puțin din focul care, la revenirea frigului, ar fi putut salva niște bebeluși. I-am mărturisit doar lui Dumnezeu mâhnirea de a mă vedea astfel răsplătit și atât de neînțeles. Dar cea mai mare suferință abia urma să vină. În zorii plecării, când Șarpele Scurt, împins de echipaj, începea să alunece spre mare, tânăra publicană, pe care hotărâsem, împreună cu ea, s-o iau cu mine, a refuzat brusc să se îmbarce, întinzându-mi copilul ca pe un chivot. Abia am avut timp să-l prind în brațe, atunci când

prova corabiei plutea deja, iar cârmaciul bat... cadența primelor lovituri de vâslă. Atunci am văzut cu oroare lumea adunată pe plajă lovind-o cu pietre până la moarte pe această Avarana, pe care, zicea ea dându-și sufletul, o iubisem cu atâta duioșie.

10

Se gândi că venise timpul să pregătească întoarcerea, nu pentru că își îndeplinise misiunea – era departe de aceasta, și oare mai era cu putință? –, ci din cauza dușmăniei crescânde a coloniștilor. Totul începuse cu grămada de gunoaie și excremente din fața ușii catedralei, în timpul nopții. În sine, grămada de gunoaie de lângă casă nu era un semn de mârșăvie. Nu era nicio manifestare de murdărie. Pe vremea prosperității sau a ceea ce amintirea făcea să pară astfel, adică înainte de marele frig, fermele se făleau cu gunoaiele lor, de unde luau elementele cele mai hrănitoare, mai ales excrementele umane, pentru a îngrășa câmpurile și pășunile. Dar, chiar prin menirea sa, catedrala și împrejurimile ei trebuiau să rămână curate, în ciuda grajdului-anexă. Abatele nu se lăsă înșelat și înțelese pe dată gândul răuvoitor. Curând se confruntă cu greutatea de a obține alimente, în timp ce odinioară mărinimia fermierilor nu se dezmințise niciodată, fiind abundentă în comparație cu foametea care domnea prin împuținarea tuturor culturilor. Apoi începu să observe că enoriașii nu mai veneau la slujbe. În Săptămâna Sfântă și de Paște, când odinioară umpleau catedrala, au venit doar o mână de credincioși, mai ales femei, strânse în fundul naosului, murmurând speriate răspunsurile. Câteva capete descoperite, purtând coc negru, se amestecau printre codițele blonde, care ieșeau de sub glugile zdrențuite. Potrivit datinii, după slujbă, credincioșii trebuiau să vină în colțul care ținea loc de sacristie pentru a primi binecuvântarea Abatelui. Dar, în acele zile, la sfârșitul slujbei, credincioșii întorceau spatele și se răspândeau pe potecile acoperite de gheață. Nu după

mult timp. Avarana, care se dusese să aducă apă, se întoarse cu fața rănită de o piatră. „Cuira i-a fost foarte frică, cineva ar fi plâns de durere, dacă ar ști să plângă ca voi ceilalți", îi spuse ea Abatelui, în felul ocolit caracteristic poporului ei. Avarana nu plângea niciodată. Dar gura însemnată de o pată de vin fremăta, contrazicând chipul nepăsător. Abatele o consolă cum putu. Hotărî să pună de pază la catedrală doi marinari înarmați.

Aprovizionarea corabiei în vederea marii traversări a fost o pricină permanentă de gâlceavă cu coloniștii. Atât pentru obiectele trebuincioase vasului, precum funiile, velele, smoala pentru călăfătuit, cât și pentru alimente, s-au tocmit cu înverșunare. Abatele prevedea zece zile de traversare; dar, socotind zilele de acalmie, vânturile potrivnice și timpul rău, își stabilise o lună de rații pentru tot echipajul. Socoteala era departe de adevăr.

Împreună cu timonierul și Căpitanul, făcură inventarul celor ce lipseau. Adică cel puțin cincizeci de livre de făină de orz, două putini de pește sărat și șase butoaie cu slănină de focă. Asupra acestui ultim capitol, Abatele dădu vina pe reaua-voință a sătenilor, deoarece, pentru prima oară de ani de zile, luna mai văzuse sosirea focilor și, în ciuda trudei și a lipsei de unelte, făcuseră o vânătoare bună. Cei trei bărbați se sfătuiră asupra posibilelor urmări. Trebuiau să reducă rațiile și să diminueze marja alocată, ținând cont de riscul de a avea vânt slab sau potrivnic. Echipajul în sine, cu pierderea a patru oameni și mai mulți marinari care suferiseră amputații, nu putea să fie redus mai mult. Abatele, de altfel, n-ar fi fost de acord, din pricini care țineau de morala marinărească. În sinea lui, se hotărâse să renunțe la Avarana.

La plecare, când Șarpele Scurt se punea în mișcare spre mare, pe butuci rotunzi unși cu slănină de focă, Abatele o împinse îndărăt pe tânăra femeie care încerca să urce la bord cu copilul în brațe. Apucă copilul, îl trecu

peste bord, îl aşeză pe punte şi, întorcându-se spre Avarana, o aruncă în apă cu o lovitură. Avarana se ridică şi se agăţă de vas, cerându-şi fiul. Marinarul, care ţinea vâsla de cârmă ridicată pentru a o împiedica să atingă fundul apei, căută din ochi ordinul Căpitanului, care dădu din cap. Scoase un cuţit de la centură şi-i tăie Avaranei un deget. Aceasta se desprinse de corabie şi se târî spre plajă, în genunchi, colorând cu sânge apa îngheţată. Ridicând mâna mutilată, alergă pe butuci spre mica ceată adunată, care striga vorbe de ocară arătând spre Şarpele Scurt, stăpânul acestuia şi echipaj. Un băiat o lovi cu o piatră care îi sfărâmă nasul. Ea se prăvăli. O grindină de pietre se abătu asupra ei. Metodic, cu un fel de calm, sătenii o loveau cu pietre, strigând „Târfa episcopului!", până ce trupul ei, întins, rămase nemişcat pe butucii înecaţi în sânge.

10 7

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul Uniunii Scriitorilor din România, nr. RO44RNCB 5101 0000 0171 0001, deschis la BCR, Filiala Sector 1, București.

Editura Paralela 45

Pitești, jud. Argeș, cod 110174, str. Frații Golești 128-130,
tel./fax: (0248)63 14 39; (0248)63 14 92; (0248)21.45.33;
e-mail: redactie@edituraparalela45.ro

București, cod 71341, Sector 1, Piața Presei Libere nr. 1,
Casa Presei Libere, corp C2, mezanin 6-7-8;
tel./fax: (021)317.90 28, e-mail: bucuresti@edituraparalela45.ro

Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400153, str. Ion Popescu-Voitești 1-3,
bl. D, sc. 3, ap. 43; tel./fax: (0264)43.40.31;
e-mail depcluj@edituraparalela45.ro

Tiparul executat la tipografia
Editurii Paralela 45